

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΔ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1947

ΑΡΙΘ. 35—36

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνδρέου Φυτράκη Ὑφηγητοῦ τοῦ Παν/μίου, Ὁ Σταυρός, τὸ σύμβολον τῆς νίκης. — † *Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ*, Ἡ περὶ τοῦ Μεγάλου Φωτίου εὐλικρινῆς ὁμολογία. — † *Ἐπισκόπου Ταλαντίου Βασιλείου*, Παΐσιου Ἐπισκόπου Βοιωτίας Σχέδιον Συντάγματος Ἐκκλησιαστικοῦ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. — *Γερασίμου Κοινδάρη* Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Θεολογικῆς, Ἑλλάς, Παπικὸν κράτος καὶ κογκορδάτα. — *Ἰωάννου Καλογήρου*, Ἡ πρώτη συνδιάσκεψις τῆς χριστιανικῆς παιδαγωγικῆς ἐν Bossey. — Ἡ ἀναγκαστικὴ μίσθωσις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. — Πρόγραμμα μαθημάτων Σχολῆς Ἱεροκηρύκων — Ἐξομολόγων — Κατηχητῶν. — *Παρατηρήσεων Στέλλη*: Ἡ ἐθνικὴ συνεργασία. — Ὁ ἠθικὸς ὄπλισμός. — Τὰ Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα. — *Χρονικά*.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ,

ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

Ὁ τίμιος τοῦ Κυρίου Σταυρός, τὸ ὁποῖον τὴν Ὑψωσιν ἐπανηγύρισε χθὲς ἡ Ἐκκλησία, δὲν ἐτιμήθη κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας μόνον ὡς ἱερὸν ἀντικείμενον, συνδεδεμένον τόσο στενῶς πρὸς τὸ θεῖον δρᾶμα καὶ τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Σωτήρος, ἀλλὰ προπαντὸς ὡς σύμβολον τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ὡς χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων. Ἄξιον δὲ ἐξάρσεως εἶναι ὅτι ὁ Σταυρὸς δὲν ἐτιμάτο κυρίως ὡς «σύμβολον τοῦ πάθους» τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ὡς «τρόπαιον» τοῦ θριάμβου Του καὶ σύμβολον τῆς νίκης Του. Ἡ παράδοξις εἰς τὸν εἰδωλολατρικὸν κόσμον ἰδέα, ὅτι ὁ Κύριος διὰ τοῦ θανάτου Του «ἐπάτησε τὸν θάνατον» καὶ ὅτι διὰ τοῦ μαρτυρίου Του καὶ τῆς ἀναστάσεώς Του ἀνεδείχθη νικητῆς, ἦτο, ὡς γνωρίζομεν, διάχυτος εἰς ὅλοκληρον τὴν χριστιανωσύνην. Δὲν ἴσχυε δὲ μόνον διὰ τὸν Χριστὸν ἡ γνώμη αὕτη, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς πάσχοντας καὶ μαρτυροῦντας διὰ τὸ ὄνομα Του, διὰ τοὺς ὁποίους ἐπιστεῦετο ὡσαύτως ὅτι ἀνεδεικνύοντο καὶ αὐτοὶ διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου των θριαμβεύται, ἄξιοι. νὰ τύχωσι τοῦ στεφάνου τῆς νίκης. Ἐπ' αὐτῆς ἀκριβῶς τῆς «καινοφανοῦς» ἰδέας βασίζεται καὶ ἡ πεποίθισις τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ὁ Σταυρὸς δὲν εἶναι τὸ ὄργανον τῆς θανατώσεως τοῦ Σωτήρος, ἀλλὰ

τὸ ὄργανον τῆς θανατώσεως τοῦ θανάτου καὶ τὸ σύμβολον τῆς νίκης τῆς αἰωνίας ζωῆς κατὰ τοῦ ὀλέθρου καὶ τοῦ κακοῦ.

Οἱ χριστιανοὶ συγγραφεῖς τῶν πρώτων κυρίως μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας φέροντος τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν παύουν νὰ ἐξυμνοῦν τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου ὡς «τῆς νίκης-τὸ τρόπαιον», ὡς «τὸ νικοποιὸν καὶ σωτήριον σημεῖον καὶ σύμβολον», ὡς «τρόπαιον Ἰησοῦ τὸ σωτήριο», νὰ τὸν ὀνομάζουσι «ἀήττητον σταυρὸν» καὶ νὰ ἀναφέρουσι ρητῶς ὅτι ὁ Κύριος «ἀνήλθεν ἐπὶ τὸν σταυρὸν, ἵνα θριαμβεύσῃ ἐπὶ τὸν ὄφιν» καὶ ὅτι διὰ τοῦ τροπαίου τοῦ Σταυροῦ ἐπέτυχεν ὁ Κύριος τὸν θρίαμβόν Του κατὰ τοῦ θανάτου. Καὶ ἡ χριστιανικὴ τέχνη τῶν αὐτῶν αἰῶνων ἐξέφρασε μὲ τὴν ἰδικήν της γλῶσσαν κατὰ μεγαλειώδη τρόπον τὴν ἰδέαν τοῦ διὰ τοῦ Σταυροῦ θριάμβου. Εἰς τὸ μέσον τῶν παραστάσεων τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου, τὰς ὁποίας εὐρίσκομεν εἰς τὰς μετώπας τῶν σαρκοφάγων, εἰκονίζεται ὁ σταυρὸς ἐπὶ τοῦ φρουρουμένου ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τάφου ὡς σύμβολον τοῦ νικήσαντος τὸν θάνατον Θεοῦ. Ἡ ἔννοια τῆς νίκης συμπληροῦται διὰ τοῦ ἐντὸς στεφάνου μονογράμματος τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον μία χεὶρ κρατεῖ ὑπεράνω τοῦ Σταυροῦ. Ἐπὶ ἐτέρον σαρκοφάγων παραστάνται οἱ δώδεκα ἀπόστολοι προσκυνούντες τὸ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν εἰκονιζόμενον ἀήττητον σύμβολον τοῦ ἀναστάντος διδασκάλου. Ὀλίγον βραδύτερον τὴν ἐν τῷ μέσῳ τῶν παραστάσεων θέσιν τοῦ Σταυροῦ, τόσο εἰς τὰς σαρκοφάγους ὅσον καὶ εἰς τὰς ἀψίδας τῶν βασιλικῶν, καταλαμβάνει αὐτὸς ὁ θριαμβευτῆς Κύριος κρατῶν εἴτε εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα του εἴτε ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὄμου του, τὸ σύμβολον τῆς νίκης Του κατὰ τὸ κακοῦ καὶ τῶν ὀργάνων του (ὡς ὀνομάζοντο οἱ διώκται), τὰ ὁποῖα ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας εἰς μάτην ἠγωνίσθησαν νὰ ἐξαφανίσουν τὸ κήρυγμά Του. Ἡ χριστιανικὴ τέχνη δὲν ἐδίστασε νὰ δώσῃ τὸ νικοποιὸν αὐτὸ σύμβολον καὶ εἰς χεῖρας μεγάλων μαρτύρων, διότι καὶ αὐτοὶ ὡς καὶ ὁ Κύριος κατενίκησαν διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου των τὸν αὐτὸν ἐχθρόν. Διὰ τοὺς μάρτυρας πάντως τὸ κατ' ἐξοχὴν σύμβολον τῆς νίκης των εἶναι ὁ στέφανος, τὸν ὁποῖον ὡς πιστοὶ στρατιῶται καὶ

Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΦΩΤΙΟΥ ΕΙΛΙΚΡΙΝΗΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑ

Ὡς εἶδον οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐκκλησίας» ἐν προηγουμένῳ αὐτῆς φύλλῳ, ὁ φιλαλήθης ρωμαιοκαθολικός ἐπιστήμων καὶ εἰλικρινῆς ἐρευνητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καθηγητὴς κ. Ντβόρνικ, μετὰ ἐξονυχιστικὰς ἀμερολήπτους ἐρεῦνας, κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι «μόνον τελεία ἀποκατάστασις τοῦ Φωτίου θὰ ἰδύνατο νὰ ἀποδώσῃ τὸ δίκαιον εἰς ἄνθρωπον, ὅστις παρεξηγήθη ἐπὶ ὑπερβαλλόντως μακρὸν χρόνον». Ἡ ὁμολογία τοιοῦτου διακεκριμένου ἐπιστήμονος εἶναι διδακτικωτάτη διὰ τε τὴν ἐπίσημον Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς λοιποὺς θεολογοῦντας ἐν αὐτῇ. Ἐπρεπε νὰ παρέλθουν χίλια καὶ ἐνενήκοντα ἔτη διὰ νὰ ὁμολογηθῇ ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ κύρους καὶ τοῦ γοήτρου τοῦ καθηγητοῦ Ντβόρνικ, πόσον δίκαιον εἶχεν εἰς τὸν ἀγῶνά του ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς κατὰ Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὁ συγγραφεὺς τῆς μυριοβίβλου καὶ δισέγγονος τοῦ Πατριάρχου Ταρρασίου ἱερὸς Φώτιος. Καὶ ἂν, μέ τὴν αὐτὴν ἀμεροληψίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν φρονήματος, ἐξετασθῶν ὑπὸ τῶν Λατίνων θεολόγων ὅλα τὰ σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχει διάστασις γνώμων μεταξὺ ἡμῶν καὶ αὐτῶν, οὐδεμία ἀπομένει ἀμφιβολία ὅτι ἅπαντες θὰ φθάσουν εἰς τὰ συμπεράσματα τοῦ Δρος Ντβόρνικ διὰ νὰ δικαιωθῇ πλήρως καὶ πανηγυρικῶς ἡ ὀνομασία τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς μίας, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ὅχι ἤττον ὅμως καὶ οἱ ἅπανταχοῦ μὴ ρωμαιοκαθολικοὶ ὀφείλου νὰ προσέξουν εἰς τὴν ὁμολογίαν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ρωμαιοκαθολικοῦ Ἱστορικοῦ. Καὶ ἔχουν καθήκον νὰ ὁμολογήσουν ὅτι ἡ μόνη Ἐκκλησία, ἡ διατηρήσασα ἀλόβητον καὶ ἀπληλαγμένην νοθευτικῶν προσθαφαιρέσεων τὴν πίστιν τῆς ἀρχαίας
«ἀθληταὶ τοῦ ἀθλοθέτου Χριστοῦ» λαμβάνουν ἐκ τῶν χειρῶν Του.

Εἰς τοὺς ὕμνους τῆς Ἐκκλησίας εὐρύνεται περισσότερο ἡ ἔννοια τῆς διὰ τοῦ Σταυροῦ νίκης. Διὰ τοῦ «ἀκαταμαχῆτου ὄπλου» τούτου ἐνίκηθησαν οἱ δαίμονες, «ἢ κτίσις πᾶσα ἡλευθέρωθη ἐκ τῆς φθορᾶς» καὶ ἐπῆλθε «τῷ κόσμῳ ἀνάστασις εἰς τοὺς αἰῶνας», διότι—«ὦ τοῦ παρὰδόξου θαύματος»—«κατεπόθη εἰς τέλος θάνατος» καὶ ἐξησφαλίθη διὰ τοῦ Σταυροῦ ἡ κατὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς νίκη τῶν πιστῶν.

Αἱ ἀνωτέρω ἀντιλήψεις ἐχαρακτηρίσθησαν καὶ χαρακτηρίζονται ἀκόμη ὡς ἀκατάληπτοι ἀπὸ ὄλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐθεώρησαν καὶ θεωροῦν καὶ τὸν «λόγον τοῦ Σταυροῦ μαρία». Διὰ τοὺς θεωροῦντας ὅμως τὸ κήρυγμα τοῦτο ὡς «δύναμιν Θεοῦ» καὶ ὁδηγὸν ζωῆς, αἱ χαρακτηριστικαὶ αὐτὰ χριστιανικαὶ ἰδέαι ἀποτελοῦν ἀκένωτον πηγὴν δυνάμεως διὰ τὴν ὑπερνίκησιν ὄλων τῶν δυσκολιῶν, τὰς ὁποίας ὁ «κόσμος» παρεμβάλλει εἰς τὸν δρόμον τῶν.

A. ΦΥΤΡΑΚΗΣ

ΠΑΪΣΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ ΣΧΕΔΙΟΝ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ Ἡ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΚ/ΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Ἰουλίου 1833 Β. Δ. διορίσθη μέλος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Βοιωτίας Παΐσιος, ὅστις, Ποιμενάρχης τῆς παροικίας ταύτης ὢν ἀπὸ τοῦ 1820, ἀπέθανε τὸ ἔτος 1849. Οὗτος διατελὼν Συνοδικὸς ἐξεπρόνευσε κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1833 ἐν Ναυπλίῳ σχέδιον καταστατικοῦ χάρτου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἢ, ὅπως ὁ ἴδιος τὸ ἐπιγράφει, «σχέδιον κανονισμοῦ ἢ Συντάγματος Ἐκκλησιαστικοῦ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος», ὅπερ χάριν τῆς ἱστορίας δημοσιεύομεν κατωτέρω.

*Σχέδιον Κανονισμοῦ ἢ Συντάγματος Ἐκκλησιαστικοῦ
τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

*Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν σχέσεων αὐτῆς
Ἐκκλησίας*

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος συγκροτεῖται ἀπὸ συναθροίσεως ἀνθρώπων βαπτισμένων εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἠνωμένων ὁ

.....
Ἐκκλησίας τῶν ὀκτὼ πρώτων αἰῶνων, τῶν ἑπτὰ οἰκουμηνικῶν Συνόδων, εἶναι ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξος κοινοτη, πρὸς τὴν πίστιν τῆς ὁποίας ὀφείλου νὰ ἐναρμονίσουν καὶ τὴν ἰδικὴν τῶν. Διότι ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι οὐδέποτε θὰ συμφωνήσωμεν μὲ τὴν ἀποψιν τοῦ ἀειμνήστου ἀρχιεπισκόπου Τέμπελ, ὅστις, κηρύττων τὴν ἔναρξιν τοῦ παγκοσμίου συνεδρίου «πίστεως καὶ ἀξέως» κατ' Αὐγουστον τοῦ 1937, ἔλεγε μεταξὺ ἄλλων: «λόγῳ τῆς διαιρέσεως ἕκαστον μέρος χάνει τῆσαυρὸν τινα πνευματικόν, οὐδὲν δὲ ἐξ αὐτῶν τελείως ἀντιπροσωπεύει τὴν ἰσορροπημένην ἀλήθειαν, ἥτις πλήρης ἀλήθεια τοιοτρόπως οὐδαμῶς ἐν τῷ κόσμῳ ἀντιπροσωπεύεται. Πρόπει νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν, ὅτι ἐγκατελίπομεν ὀπίσω ἡμῶν τὴν συνήθειαν, καθ' ἣν ὑπεθέτομεν ὅτι ἡ ἰδικὴ μας παράδοσις εἶναι τελείως ἀληθὴς καὶ ὀλόκληρος ἡ ἀλήθεια». Ἡμεῖς τοῦναντίον εὐχαριστοῦμεν ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ καρδίας τὸν Θεόν, διότι οἱ πατέρες ἡμῶν διεξήγαγον πείσμονας καὶ μακροὺς ἀγῶνας διὰ νὰ μᾶς παραδώσου τὸν θησαυρὸν τὸν ἀνεκτίμητον, τὸν ὁποῖον καὶ ἡμεῖς θεωροῦμεν καθήκον στοιχειῶδες, ἐπιβεβλημένον νὰ διατηρήσωμεν ἀκέραιον καὶ ἀνεπηρέαστον καὶ τοιοῦτον νὰ τὸν παραδώσωμεν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, ἥτοι τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν, τὴν σφιχτοζωμένην ἐπὶ τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ τῆς Ἱ. Παραδόσεως, ὡς διευκρινήθη εἰς δόγματα κατὰ τοὺς ὀκτὼ πρώτους αἰῶνας, ὑπὸ τῶν ἑπτὰ Οἰκουμηνικῶν Συνόδων καὶ τῶν ὑπὸ τούτων ἀναγνωρισθειῶν καὶ υἰοθετηθειῶν τοπικῶν τοιοῦτων.

† ὁ Κορινθίας ΜΙΧΑΗΛ

εἰς μὲ τὸν ἕτερον διὰ τῆς ὁμολογίας τῆς αὐτῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ διὰ τῆς κοινωνίας καὶ μεθέξεως τῶν ἱερῶν μυστηρίων ὑπὸ τὴν προστασίαν γνησίων καὶ κανονικῶν Ἐπισκόπων.

Ἄρθρον Βον

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κεφαλὴν καὶ ἀρχηγόν τῆς δὲν γνωρίζει ἄλλον, εἰμὴ μόνον αὐτὸν τὸν θεμελιωτὴν τῆς Ἐκκλησίας τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, κατὰ δὲ τὸ διοικητικὸν ἐξωτερικὸν αὐτῆς μέρος, ἐφ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Βασιλικὸν θρόνον, μὴ ἀντιβαῖνον τοῖς Ἀποστολικοῖς, Συνοδικοῖς Κανόσι, γνωρίζει ἀρχηγόν τῆς τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον Γον

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν διοικουμένη αὐτῇ παρ' ἐαυτῆς ἐκκλησιαστικῶς.

Ἄρθρον Δον

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι καὶ μένει διὰ παντὸς ἠνωμένη δογματικῶς μὲ τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας φρονουσα τὰ αὐτὰ μὲ αὐτὰς δηλ. ἀπαραμειώτως τὰ δόγματα τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Περὶ συστάσεως διοργανισμοῦ καὶ καθηκόντων τῆς Διαρκοῦς Συνόδου τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον Αον

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κατὰ μὲν τὸ πνευματικὸν εἶναι πάντῃ ἀνεξάρτητος· κατὰ δὲ τὸ πολιτικὸν διοικητικὸν ἐξωτερικὸν μέρος αὐτῆς εἶναι ὑποκειμένη τῇ κοσμικῇ ἀρχῇ καὶ διοικουσα ἀνεξαρτήτως κατὰ τὸ πνευματικόν, διοικεῖται ἐξηρητημένη κατὰ τὸ πολιτικόν, ἐνεργοῦσα ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως διὰ μιᾶς Συνόδου Διαρκοῦς συγκατεμένης ἀείποτε ἀπὸ μόνων Ἀρχιερέων.

Παρατήρησις: Ἀπὸ μόνων Ἀρχιερέων καὶ δχι ἀπὸ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, διότι σιωπῶντες μύρια ἄλλα ἐναντία εἰς τοῦτο, λέγομεν, ὅτι ἀντιβαίνει θρησκευτικῶς εἰς τὸ τοῦ Βασιλικοῦ διατάγματος «θέλουσι μνημονεύουσιν εἰς τὰς ἱεράς τελετὰς οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», ἄρα ὁ Ἀρχιερεὺς θέλει μνημονεύει ὡς ἀρχῆς ὑπερεχούσης τῆς ἐαυτοῦ, οὐσιωδῶς ἀρχῆς, τῆς ἡττονος ἀρχῆς τοῦ ἱερέως, ἥς αὐτός ἐστίν ὁ χορηγός, τὸ ὅποῖον δογματικῶς ἀντίκειται, καὶ ὅτι τὸ ἡττον ὑπὸ τοῦ μείζονος εὐλογεῖται, οὐδέποτε δὲ τὸ μείζον ὑπὸ τοῦ ἡττονος.

Ἄρθρον Βον

Τὰ μέλη τῆς Συνόδου ἐκλέγονται παρὰ τοῦ Βασιλέως εἰς τριετίαν.

Ἄρθρον Γον

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Συνόδου εἶναι πέντε, ἢ τούλάχιστον τρία καὶ δύο μέλη συμπληρωματικὰ ἅπαντα Ἀρχιερεῖς· τὸ πλεόν

τούτων ἢ τὸ ἕλαττον κεῖται εἰς τὸν Βασιλέα κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρον Δον

Ἡ Σύνοδος εἶναι ἡ ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ὑποκειμένη εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀρχὴν, καθ' ὅλον τὸ πολιτικὸν καὶ διοικητικὸν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον Εον

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνόδου διορίζεται παρὰ τοῦ Βασιλέως εἰς καιρὸν ἀπροσδιόριστον, πάντοτε ὅμως ἐντὸς τῆς τριετίας καὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῶν τῆς Συνόδου.

Ἄρθρον ΣΤον

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνόδου διορίζεται παρὰ τοῦ Βασιλέως ἐκ τοῦ κλήρου.

Ἄρθρον Ζον

Τὰ μέλη τῆς Συνόδου καὶ ὁ Γραμματεὺς ὀρκίζονται τὸν ἀνήκοντα ὄρκον ἐνώπιον τῆς Βασιλικῆς ἀρχῆς πρὶν ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας των.

Ἄρθρον Ηον

Ἡ Σύνοδος ἔχει καὶ ὑπογραμματεῖς ὀρκιζομένους ἐνώπιον τῆς Συνόδου, σφραγίδα καὶ γραφεῖον ἰδιαίτερον καὶ τοὺς ἀναγκαίους ὑπηρέτας.

Ἄρθρον Θον

Ἡ Σύνοδος καθεδρεύει πάντοτε εἰς τὴν Μητρόπολιν τοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρον Ιον

Τὰ ἀντικείμενα τῶν σκέψεων τῆς Συνόδου ἀποφασίζονται διὰ τῆς πλειοψηφίας.

Ἄρθρον ΙΑον

Εἰς τὰς ἐκδιδομένας παρὰ τῆς Συνόδου πράξεις ὑπογράφονται ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς, καὶ ἂν ἤθελον εἶναι ἐναντίας γνώμης ἐκθέτονται τοὺς λόγους τῆς διαφωνήσεώς των εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων των.

Ἄρθρον ΙΒον

Τὰ καθήκοντα τῆς Συνόδου διαιροῦνται εἰς ἐσωτερικά, ἀναγόμενα δηλονότι εἰς τὸ δογματικὸν καὶ ἱεροτελεστικὸν καὶ εἰς τοὺς Ἀποστολικούς καὶ Συνοδικούς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, εἰς τὰ ὅποια ἡ πολιτικὴ ἢ ἡ κοσμικὴ ἀρχὴ δὲν ἐπεμβαίνει διόλου, καὶ εἰς ἐξωτερικά ὅσα δηλονότι μὴ δογματικὰ μὴ ἱεροτελεστικά, μὴ ἀντιβαίνοντα τοῖς ἱεροῖς κανόσι, καὶ αὐτὰ ἐνεργοῦνται μὲ προηγουμένην ἄδειαν καὶ μὲ τὴν σύμπραξιν τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρον ΙΓον

Ἡ Σύνοδος ἔχει τὴν ἐφ' ὅλου τοῦ κλήρου τῆς Ἑλλάδος ἐφορίαν, εἰς αὐτὴν ὡς εἰς ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ὑπόκεινται ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Βασιλείου, δι' αὐτῆς διατάσσονται καὶ εἰς αὐτὴν ἀναφέρονται περὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος.

**Αρθρον ΙΔον*

Ἡ Σύνοδος ἐπαργυπνεῖ περὶ τὴν ἀκριβῆ διατήρησιν τῆς ἀκεραιότητος τῶν δογμάτων τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῶν Ἀποστολικῶν, Συνοδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ τῶν κατὰ παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐθίμων, προσέχει μὴ τι γίνεται καὶ πράττεται παρὰ ταῦτα, καὶ ἀναφέρεται πρὸς τὴν κοσμικὴν ἀρχὴν ζητοῦσα τὴν διόρθωσιν τοῦ πράγματος, ὡς ἂν ἀνθρώπος τις ὅποιος δῆποτε ἤθελεν ἐπιχειρήσει νὰ ταράξῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος δι' ἑτεροδιδασκαλίας ἢ προσηλυτισμὸν ἢ καθ' ὅποιον δῆποτε ἄλλον τρόπον.

**Αρθρον ΙΕον*

Ἡ Σύνοδος ἐπαργυπνεῖ εἰς τὴν εὐταξίαν, κοσμιότητα καὶ βελτίωσιν τοῦ κλήρου, εἰς τὴν εὐκοσμίαν τῶν ἱερῶν ναῶν, καὶ τῶν τελετῶν τῶν πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ λατρείαν.

**Αρθρον ΙΣΤον*

Ἡ Σύνοδος ἐξετάζει, δοκιμάζει καὶ προβάλλει εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ Βασιλέως τοὺς ὑποψηφίους εἰς τὴν ἐπισκοπικὴν ἀξίαν κατὰ τοὺς ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐκτεθησομένους ὄρους.

**Αρθρον ΙΖον*

Ἡ Σύνοδος εἶναι τὸ ἀνώτατον Δικαστήριον τοῦ κλήρου κατὰ τὰ ἔκκλησιαστικά καὶ θεωρεῖ ἀνεκκλήτως τὰς ἀπὸ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ συνεδρίου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου ἐκκαλουμένας πρὸς αὐτὴν ἔκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα δὲ τῆς δικαιοδοσίας τῆς ὑπάγονται ἀμέσως οἱ Ἐπίσκοποι.

**Αρθρον ΙΗον*

Ἡ Σύνοδος καθυποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Βασιλικῆς Ἀρχῆς διατάξεις ἀφορώσας μόνον τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν κλῆρον κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν διοικητικὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες ἐπικυροῦνται παρὰ τοῦ Βασιλέως λαμβάνουσιν ἰσχὺν νόμου.

**Αρθρον ΙΘον*

Ἡ Κυβέρνησις προβάλλει εἰς τὴν σκέψιν τῆς Συνόδου ὅσα ἀντικείμενα κρίνει ἄξια τῶν σκέψεων τῆς καὶ ζητεῖ τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην τῆς.

**Αρθρον Κον*

Ὁ Βασιλεὺς καθὼς Ἀρχηγὸς πολιτικὸς κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν διοικητικὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας διορίζει ἐπίτροπόν του εἰς τὴν Διαρκῆ Σύνοδον, ὅστις συμπαραδρεύων χωρὶς δικαιώματος ψηφοφορίας εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Συνόδου, ἐφορᾷ τὰς σκέψεις τῆς, καθ' ὅσον αὐτὰ δὲν ἀνάγονται εἰς τὸ δογματικὸν καὶ ἱεροτελεστικὸν καὶ εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας.

**Αρθρον ΚΑον*

Ὁ παρὰ τοῦ Βασιλέως διωρισμένος εἰς τὴν Σύνοδον ἐπίτροπος ἢ μπορεῖ λαμβάνων μέρος εἰς τὰς περὶ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῆς καθηκόντων σκέψεις χωρὶς νὰ ψηφοφορῇ, νὰ ἐκθέτῃ τὰς πα-

ΕΛΛΑΣ, ΠΑΠΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΚΟΓΚΟΡΔΑΤΑ

Εἶναι, ὡς πιστεύω, ὀλίγοι ἐκεῖνοι οἱ ὀρθόδοξοι Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι ἔχουν πλήρη ἀντίληψιν τῆς συγχρόνου μορφῆς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ εἶναι ἀκόμη ὀλιγώτεροι ἐκεῖνοι οἱ Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι γνωρίζουν καλῶς, ὅτι ἡ εἰρημένη Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἀρχαιοτάτην διπλωματίαν τῆς Εὐρώπης, ἀρχομένην τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ Ζ' αἰῶνος, ἤτοι ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Γρηγορίου τοῦ Μεγάλου, 150 περίπου ἔτη πρὸ τῆς ἰδρυσεως τοῦ (ὑποτελοῦς βέβαια) Παπικοῦ Κράτους ὑπὸ τοῦ Γιλπίνου (754 μ. Χ.). Ἡ οὐσιώδης αὐτῆ μεταμόρφωσις τῆς ἐν τῇ Δύσει Ἐκκλησίας εἰς Ρωμαιοκαθολικὴν καὶ δὴ εἰς ἔκκλησιαστικοπολιτικὸν Ὄργανισμὸν, γενομένη καθ' ὃν χρόνον δὲν ὑφίστατο συχνὴ ἐπικοινωνία Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως¹ δὲν ἐπίστυρε τόσον τὴν προσοχὴν καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν κριτικὴν τῆς Καθολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς. Ἐντεῦθεν εἶναι εὐεξήγητον διατὶ ἐνταῦθα ἐδέσποσε κυρίως ἐπὶ τῶν συνειδήσεων ἢ ἀπόλυτος ἀντίθεσις πρὸς τὸ ἔκκλησιαστικὸν Παπικὸν Πρωτεῖον Ἐξουσίας, τὸ ὁποῖον ἤξiouν, ἐν ὀνόματι δὴθεν τῆς μοναδικῆς διαδοχῆς τοῦ Πέτρου, οἱ ἐπίσκοποι Ρώμης ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Οἰκουμένης.

Ἀλλὰ τὸ Παπικὸν Κράτος, τὸ ὁποῖον ἐπεκύρωσεν ὁ Κάρολος ὁ Μέγας (800 μ. Χ.) κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του, ἀκριβῶς δὲ κατὰ τὸν 13^{ον} αἰῶνα ἐδημίουργησε μίαν μορφήν συμφωνίας μετὰ τῶν κρατῶν—τὰ κογκορδάτα—², τῆς ὁποίας ὁ χαρακτήρ εἶναι καθαρῶς κοσμικός. Αὐτὸ ἦτο ἄμεσος συνέπεια δύο παραγόντων: τοῦτο μὲν τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία, ἂν καὶ ἦσκει ἀκόμη μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν Ἐθνῶν τῆς Δύσεως, ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο μόνη νὰ ρυθμίξῃ τὰ κατὰ τὴν ἔκκλησίαν τῶν διαφόρων κρατῶν, ἀφοῦ οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Γερμανίας (τοῦ Ἀγ. Ρωμαϊκοῦ Κράτους τοῦ Γερμανικοῦ Ἐθνους) εἶχον βασικὰς ἀντιρρήσεις διὰ τὰ ἐν προκειμένῳ δικαιώματα τῆς Ρω-

1. Χρ. Παπαδοπούλου Τὸ Πρωτεῖον τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης, Ἀθ. 1930.

2. Τὸ πρῶτον Κογκορδάτον τοῦ Worms εἶναι τοῦ 1122 μ. Χ.

ρατηρήσεις του, ὡς ἂν ἤθελε νομίσει προσβαλλόμενα τὰ δικαιώματα τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς. Αἱ παρατηρήσεις του καταχωρίζονται παρὰ τοῦ Γραμματέως εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς Συνόδου.

**Αρθρον ΚΒον*

Ἀπαγορεύεται εἰς τὴν Σύνοδον ἢ πρὸς πᾶσαν ἔκκλησιαστικὴν ἀρχὴν τῶν ἐκτὸς τοῦ Βασιλείου ἄμεσος σχέσις,

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ταλαντίου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

μαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο δὲ τῆς διαμορφώσεως τῆς Παπικῆς Αὐλῆς (Curia Romana) εἰς ἰσχυρὰν πολιτικοεκκλησιαστικὴν-ὀργάνωσιν.

Ἐντεῦθεν ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία καὶ δὴ ἡ Παπικὴ Αὐλὴ διεμόρφωσαν δύο τρόπους διατηρήσεως καὶ ἀυξήσεως τῆς Παπικῆς ἐπιρροῆς ἐπὶ τῶν Αὐλῶν καὶ τῶν Ἐθνῶν, τὰ Κογκορδάτα καὶ τοὺς Παπικοὺς Νουντσίους, οἱ ὅποιοι, ἀντικαταστήσαντες τοὺς Λεγάτους (Legatus), εἶχον καὶ ἔχουν διπλὴν ἀποστολήν, 1ον) τὴν διπλωματικὴν ἐκπροσώπησιν τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Παπικοῦ κράτους, ἐκπροσωπούμενου ἐν τῷ Ἄστει τοῦ Βατικανοῦ διὰ τοῦ Καρδινάλιου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ 2ον) τὴν ἄσκησιν ἀνωτάτης ἐποπτείας ἐπὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς χώρας, παρὰ τῇ ὁποίᾳ εἶναι διαπιστευμένοι.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἔχωμεν πλήρη συνείδησιν τῶν ἀνωτέρω πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ μίαν ἄλλην οὐσιώδη λεπτομέρειαν ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι κατὰ κρατήσασαν συνήθειαν ὁ Νούντσιος εἶναι πρῶτος τοῦ διπλωματικοῦ Σώματος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πολλάκις κατωχυρώθη καὶ δι' εἰδικῶν διατάξεων τῶν Κογκορδάτων, ὅπως π.χ. συνέβη μὲ τὸ Κογκορδάτον Γερμανίας—Βατικανοῦ τοῦ 1933, τὸ ὁποῖον μετεφράσθη ἤδη εἰς τὴν ἑλληνικὴν¹. Ἄλλ' ἀκόμη πρέπει νὰ προστεθῇ, ὅτι ἡ πολυπείρος καὶ καλῶς ὀργανωμένη διπλωματία τοῦ Βατικανοῦ ἀποδίδει, ὡς εἰκός, μεγίστην σημασίαν εἰς τὰ Κογκορδάτα, τὰ ὁποῖα εἶναι μορφή διεθνούς συμφωνίας ἀφορώσα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Δημόσιον καὶ Ἰδιωτικὸν Δίκαιον τῶν κρατῶν, τὰ ὁποῖα ἐδέχθησαν τὴν σύναψιν αὐτῶν, ἀλλ' ἀποδίδει ἀκόμη μεγαλύτεραν, φυσικῶς, σημασίαν εἰς τὴν ἀπόκτησιν διπλωματικῆς ἐκπροσωπήσεως. Ὁ λόγος εἶναι προφανής. Δὲν εἶναι μικρὰ ἡ πολιτικὴ ἐπιρροή, ἣν θὰ δύναται καθ' ἑκάστην ν' ἀσκήσῃ διὰ τὴν πραγμάτων τῶν προσεχῶν καὶ ἀπωτέρων σκοπῶν του τοῦ Βατικανόν, ὅταν ἔχη τὴν δυνατότητα καθημερινῆς σχεδὸν ἐπικοινωνίας πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ὅταν δύναται μάλιστα νὰ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ διπλωματικοῦ σώματος. Ἡ ἐφαρμογὴ δὲ τῶν διατάξεων τοῦ Κογκορδάτου εὐνοϊκῶς διὰ τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ προστάσις τῶν πράξεων τῶν πιστῶν τῆς ἐξαρτῶνται πολὺ ἀπὸ τὴν διπλωματικὴν εὐστροφίαν τῶν Νουντσίων ἢ τῶν κατωτέρων μορφῶν τῆς διπλωματικῆς ἐκπροσωπήσεως, ὅπως εἶναι ἡ Ἰντερνουντσιατοῦρ καὶ οἱ Ἀποστολικοὶ Δελεγάτοι. Μὴ λησμονώμεν δὲ, ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἔχει πάντοτε ἀπωτέρους καὶ ἀναλλοιώτους σκοπούς, πρὸς πραγμάτων τῶν ὁποίων ἐργάζεται ἡ διπλωματικὴ ἀντιπροσωπεία τοῦ Βατικανοῦ.

¹ Ἐπειτα ἀπὸ τὰ εἰσαγωγικὰ αὐτά, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας οἱ Ἕλληνες καὶ

1. Γ. Κονιδάκη Ἡ Ἐθνικιστικὴ Γερμανία ἐκκλησιαστικῶς, Ἀθ. 1934-7 σ. 150 καὶ ἐξ.

μάλιστα οἱ πολιτικοί, πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ τὰ γεγονότα—συνοπτικῶς βέβαια—τοῦ 19^{ου} καὶ 20^{ου} αἰῶνος, ποὺ θεωροῦνται ὡς ἡ ἐποχὴ τῶν Κογκορδάτων, ὅπως ρητῶς τονίζουσιν οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ Ἱστορικοί¹. Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία λοιπὸν ἡ περιελθούσα, λόγῳ τῆς ἀναμίξεως τῆς εἰς τὴν πολιτικὴν, εἰς ἐσχάτην παρακμὴν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ναπολέοντος, δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἀνέλαβε τὴν προτέραν ἰσχύϊν καὶ ἐπιρροὴν τῆς ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν διὰ τριῶν κυρίως μέσων, 1ον) διὰ τῶν Κογκορδάτων 2ον) διὰ τῶν Νουντσίων καὶ 3ον) διὰ τῶν ὑπὸ τὴν ἄμεσον σχεδὸν ἐπιρροὴν τῆς κομμάτων τοῦ λεγομένου Κέντρου (νῦν Χριστιανοδημοκρατικῶν). Ἐντεῦθεν τὸ νεώτερον κράτος, τοῦ ὁποῦ ἡ μορφή καὶ αἱ ἀρχαὶ ἀπέρρευσαν ἐν μέρει ἀπὸ τὴν σύγκρουσιν πρὸς τὰς παγκοσμίους τάσεις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην, ἐκ λόγων καθαρῶς πολιτικῶν, νὰ συνάψῃ σχέσεις ὑπὸ μορφήν, τὴν ὁποῖαν κατ' ἀρχὴν ἀποκρούει (H. Schmidt), ὅπως πολλάκις εὐρέθη εἰς τὸ παρελθὸν εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀποκρούσῃ Παπικοὺς Λεγάτους καὶ νὰ διώξῃ μοναχικὰ τάγματα.

Συμβαίνει δὲ σήμερον ἐξ ἐπόψεως κρατικῆς τοῦτο τὸ παράδοξον, ὅτι οἱ ὀπαδοὶ τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας, μέλη καὶ ὑπήκοοι τοῦ α ἢ β Κράτους νὰ ἔχουν καὶ διπλωματικὴν ἐκπροσώπησιν, ὡς ἐάν ἦσαν ἐθνικὴ μειονότης! Δὲν πρέπει ὅμως νὰ νομίζωμεν, ὅτι τὰ νεώτερα κράτη² παρεσύρθησαν εἰς τὴν καὶ ὡς ἔτυχε εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτὴν ἀπὸ τὴν εὐέλκτον διπλωματίαν τοῦ Βατικανοῦ, διότι ἡ πολιτικὴ τῶν κρατῶν διέπεται κυρίως ἀπὸ τὸν πολιτικὸν πραγματισμόν, ὁ ὁποῖος κυρίως ὑπολογίζει τὴν δύναμιν ἐκείνου, μεθ' οὗ ἀναγκάζεται νὰ συμβληθῇ. Ἡ δὲ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἀσκούσα ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ὀπαδῶν τῆς, ὑπήκοων τῶν διαφόρων κρατῶν, γνωρίζει νὰ ἐξαναγκάσῃ ἐμμέσως εἰς ὑποχωρήσεις τὰ διάφορα κράτη³.

Ποῖαν σημασίαν ἔχουν ταῦτα μαρτυροῦν πρῶτον μὲν ἡ σύγκρισίς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῶν ἀρχῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος πρὸς τὴν θέσιν τῆς περὶ τὸ 1870, ὅτε ἀνεγνωρίσθη τὸ Παπικὸν Πρωτεῖον, δεύτερον δὲ ἡ ἀνεσύστασις τοῦ Παπικοῦ Κράτους, τοῦ καταλυθέντος τῷ 1870, κατὰ τὸ 1928²⁹, καὶ τρίτον ἡ ἐπιρροή, ἣν ἀσκεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας μας εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις, μάλιστα ἡ διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἠττηθείσης καὶ καταστραφείσης Ἰταλίας δραστηριότης τῆς παρὰ ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τῆς Ἀμερικῆς.

Ταῦτα εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζωμεν πρῶτον μὲν διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν περὶ τίνος πρόκει-

1. Ἴδε Kirchengeschichte ὑπὸ Kirsch, τόμος Δ' β ὑπὸ Veit.

2. Ὁ ἔχων ἀμφιβολίαν περὶ τούτων, ἔς ἀναγνώσῃ τὴν «Καθολικὴν» τῶν Ἀθηνῶν τῶν δύο τελευταίων φύλλων τοῦ Ἰουλίου ἐ.ε.

ται, όταν γίνεται παρ' ἡμῖν λόγος περὶ συνάψεως κογκορδάτου ἢ διπλωματικῶν σχέσεων ἢ καὶ ἀμφοτέρων, καὶ δεύτερον διὰ τὴν ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον πρέπει νὰ εἴμεθα σύμφωνοι πρὸς μίαν τοιαύτην πολιτικὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ δὴ κατὰ πόσον τοῦτο ἐπιβάλλεται ἀπὸ ὀρθοδόξου καθολικῆς ἀπόψεως καὶ ἀκόμη ἀπὸ κρατικῆς Ἑλληνικῆς.

Ὅτι ἡ ἀνωτέρω, διὰ βραχυτάτων ἐκτεθεῖσα, πολιτικὴ διαμόρφωσις τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὸν ἀρχέγονον Χριστιανισμόν καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τάσεις τῆς ἀρχαίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι νομίζω εἰς πάντας φανερόν καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην μακρᾶς ἀναλύσεως. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι καὶ πρέπει νὰ παραμείνη πνευματικὸς ὀργανισμὸς, ἡ δὲ ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπιβαλλομένη ἐνίοτε ἀνάληψις καὶ κοσμικῶν φροντίδων, ὅπως συνέβη μὲ τὸν Οἶκ. Θρόνον ἐπὶ Τουρκοκρατίας, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταβάλλῃ τὸν οὐσιώδη χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν δὲ ἡ Καθολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, στερρῶς ἐχομένη τῆς Καθολικῆς πίστεως καὶ παραδόσεως καὶ τῶν τάσεων τῆς Ἐκκλησίας τῶν 7 Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὀρθῶς ἀπέκρουσε καὶ ἀποκρούει τὸ παπικὸν πρωτεῖον ἐξουσίας ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας, πόσω μᾶλλον πρέπει ν' ἀποκρούῃ τὴν ἀπόρροϊαν καὶ προέκτασιν τούτου, τὸ Παπικὸν κράτος καὶ τὰ τούτω συνακόλουθα καὶ κατ' ἀκολουθίαν πᾶσαν ἰδέαν ἀναγνωρίσεως αὐτοῦ.

Ὡστε καὶ διὰ τὸν πρόσθετον τοῦτον δογματικὸν λόγον φρονῶ, ὅτι ὀρθῶς καὶ δικαίως ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπέκρουσε καὶ ἀποκρούει τὴν σύναψιν Κογκορδάτου καὶ διπλωματικῶν σχέσεων. Κατὰ ταῦτα ἐκτὸς τῶν πραγματικῶν λόγων, οἵτινες λαμπρῶς ἐξετέθησαν εἰς τὸ «Βῆμα» τῆς 1ης καὶ 2ας Ἰουλίου 1947 ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν καθηγητοῦ κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ βασικοὶ θεωρητικοὶ λόγοι.

Νομίζω δὲ ὅτι δὲν ἀπομακρύνομαι τῆς ἀληθείας ἰσχυρίζομενος, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ἐφ' ὅσον διὰ τῶν πρώτων ἄρθρων τοῦ Συντάγματος ἀνακηρύσσει ὡς ἐπικρατούσαν τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἣς ἀναγνωρίζει τοὺς Κανόνας ὡς ἰσχύοντες, καὶ ἐφ' ὅσον κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον καθορίζεται, ὅτι τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος διοικεῖ Ἱερά Σύνοδος Ἀρχιερέων, ἔπεται ὅτι ἔχει τὴν Σύνοδον ταύτην ὡς ὑπεύθυνον Σύμβουλον καὶ ὀφείλει ν' ἀκούσῃ τὴν γνώμην τῆς.

Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως τῶν θεωρητικῶν τούτων ἀπόψεων πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μὴπως λόγοι ἀνάγκης ἢ συμφέροντος, εἰδικώτεροι ἢ γενικώτεροι, ὡθοῦν τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος πρὸς τὴν σύναψιν τῶν ἀνωτέρω σχέσεων, ὅτε ἐκ λόγων πραγματικῶν ἢ ἑλληνικῆς πολιτικῆς ἡγεσίας ἀναγκάζεται νὰ μὴ δεχθῇ τὴν ἀνωτέρω ὑπεύθυνον γνώμην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Νομίζω ὅτι οὔτε καὶ

τοιούτοι σοβαροὶ λόγοι ὑπάρχουν. Ἴδου οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ πράγματα.

1ον Ἡ Ἑλλάς ἐξῆσε 120 περίπου ἔτη ἐλευθέρᾳ, ἦτοι ὅλην τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς τῶν κογκορδάτων χωρὶς ν' αἰσθανθῇ τὴν ἀνάγκην νὰ συνάψῃ τοιοῦτον.

2ον Ὅτι οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ μὴ ὑπερβαίνοντες τὰς 30 χιλιάδας, κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1940 (ἢ στατιστικὴ ὑπηρεσία τοῦ Κράτους ἔδιδε διὰ τὴν ἀνωτέρω ἐποχὴν 4 τοῖς 1000), εἶναι σήμερον ἀκόμη ὀλιγώτεροι, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀποτελοῦν ἀνάξιον λόγου ποσοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ. Παρὰ ταῦτα ἀναπτύσσουν δραστηριότητα καὶ διαθέτουν μέσα δημοσιότητος ἀντιστρόφως ἀνάλογα πρὸς τὴν ἀριθμητικὴν τῶν δυνάμιν! Δύναται τις λοιπὸν νὰ ὑπολογίσῃ ἀπὸ τοῦδε, ποῖαν σημασίαν θ' ἀποκτήσουν καὶ ποῖας δυνατότητας ἐπιρροῆς καὶ προπαγάνδας θὰ ἔχουν, ὅταν ἀποκτήσουν ὄχι μόνον Κογκορδάτον, ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων διπλωματικὴν ἐκπροσώπησιν, ἢ ὅποια θ' ἀσκήσῃ ἐποπτεῖαν καὶ ἐπὶ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν.

3ον Δὲν πιστεύω, ὅτι δύναται τις νὰ ὑποστηρίξῃ διὰ σοβαρῶν επιχειρημάτων, ὅτι τὰ Κογκορδάτα καὶ ἡ διπλωματικὴ ἐκπροσώπησις τοῦ Βατικανοῦ δὲν εἶναι βασικὸς τρόπος καὶ μέσον αὐξήσεως τῆς ἐπιρροῆς καὶ τῶν πλεονεκτημάτων τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας γενικῶς καὶ ὅτι τάχα ἠμπορεῖ νὰ μὴ ἔχουν αὐτὴν τὴν ἀξίαν ἐν Ἑλλάδι.

4ον Ὅτι ἡ σύναψις Κογκορδάτου καὶ διπλωματικῶν σχέσεων ἀποβλέπει θετικῶς εἰς τὴν νομιμοποίησιν τῶν αὐθαιρεσιῶν τοῦ Βατικανοῦ ἐν Ἑλλάδι καὶ τὴν μελλοντικὴν ἐπαύξησιν τῶν πλεονεκτημάτων αὐτῶν. Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ διασαφήσωμεν, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ μνημονεύσωμεν τὰς αὐθαιρεσίας ταύτας.

α) Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία δὲν ἠρέσθη, ὅτι ἐξησφάλισε διὰ τοῦ ἀπὸ τοῦ 1830—1923 ἰσχύσαντος πρωτοκόλλου τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Συνθήκης τοῦ 1864 περὶ Ἰονίων Νήσων, 4 ἐπισκοπᾶς, Σύρου, Τήνου, Νάξου, Θήρας καὶ Κερκύρας, ἀλλὰ προσέθεσε καὶ 5ην, ὅπως αὐθαιρέτως τὴν τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ἣν ἐτοποθέτησε ἀμέσως (1912) οὐχὶ Ἕλληνα, ἀλλὰ γάλλον ὑπήκοον, τὸν Louis Petit, ὃν υἅλιστα ὠνόμασε «ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν». Ὅτι ἐν τῷ ἐξωτερικῷ γίνεται σύγχυσις τοῦ πραγματικοῦ Ἀρχιπύου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Λατίνου δὲν γεννᾶται ἀμφιβολία.

Ὅπως ἐνῶς διὰ κάθε 100 χιλ. Ὀρθοδόξων ἀναλογεῖ εἰς ἐπίσκοπος καὶ θεωρεῖται, οὐχὶ ἀδίκως, ὁ ἀριθμὸς τῶν Ὀρθοδόξων ἐπισκόπων κάπως μέγας, διὰ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν ἐν Ἑλλάδι ἰσχύει τὸ λίαν εὐνοϊκὸν μέτρον τῶν 6 χιλιάδων! Ἐν τούτοις τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος δὲν προέβη εἰς οὐδεμίαν ἐνέργειαν οὐδὲ μετὰ τὸ 1923, ὅτε ἔπαυσεν ἡ ἰσχύς τοῦ πρωτοκόλλου, ἔπρεπε δὲ νὰ ρυθμίζωνται καὶ τὰ κατὰ τὴν Δυτ. Ἐκκλησίαν, σύμφωνα μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς. Τὸ

μέτρον τῶν ἀναγκῶν ἰσχύει διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἀναλόγων ζητημάτων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις εἶναι ἡ ἐπικράτουσα.

Κατ' ἀκολουθίαν οὐ μόνον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκοπῶν—ἀφήνομεν κατὰ μέρος τὰς προσφάτους μεταβολὰς—εἶναι μέγας, ἀλλὰ καὶ ἡ χειροτονία «ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν» εἰς νομικῶς ἀνύπαρκτον ἐπισκοπὴν εἶναι πράξις, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀναγνωρίσωμεν. Αὕτη ἀντίκειται πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Ἑλλ. Κράτους.

βον) Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἠύξησε δυσαναλόγως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἰδρυμάτων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Κληρικῶν καὶ μοναχῶν τῆς ἐν Ἑλλάδι, τῆ Ἄνοχῆ τοῦ Κράτους. Ἐχει ὑπερπολυτελεῖ Ὀργανισμὸν καὶ ἀναμφιβόλως θὰ θελήσῃ νὰ τὸν νομιμοποιήσῃ καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ διὰ τῶν νέων σχέσεων. Ὅτι τοῦτο δὲν συμφέρει, ἐν ὄψει τῶν γεγονότων τῆς προπαγάνδας τοῦ παρελθόντος καὶ τῶν ἀναλλαιώτων σκοπῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἐκτεθῆ διὰ περισσοτέρων.

γον) Ἐγκατέστησεν αὐθαιρέτως καὶ τῆ βοηθεῖα τῶν ξένων τὸ Οὐνιτικὸν συγκρότημα, τὸ ὁποῖον σφοδρῶς ἐπολέμησε διὰ τοὺς προπαγανδιστικούς καὶ προσηλυτιστικούς σκοπούς του ὁ ἀειμνηστὸς ἀρχ)πος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος. Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία προστατεύει τὴν Οὐνίαν, διότι διὰ τῆς διατηρήσεως τῆς λειτουργίας καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἐθίμων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς καὶ διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς δυστυχίας εἶναι δυνατὸν νὰ προσελκύσῃ ὁπαδούς. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῆται, ὅτι ἡ Οὐνία ἐδημιούργησε πράγματα εἰς τὰ Ἀνατολικά Πάτριαρχεῖα, ἴδια μεταξὺ τῶν Σύρων καὶ εἰς τὰς Ἐκκλησίας Ρουμανίας καὶ τῶν ΒΑ χωρῶν.

δον) Ἐδειξε πλήρη περιφρόνησιν πρὸς τὸν νόμον τὸν καθορίζοντα τὴν κατάστασιν τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων Ἐπισκόπων, ὁ ὁποῖος συμφῶνως πρὸς τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ άρθρου μόνου τοῦ Νόμου τῆς 31ης Μαΐου 1860 ἔδει νὰ

1. Φύσις καὶ χαρακτήρ τῆς Οὐνίας, Ἀθῆναι 1928.

2. Ἴδου τὸ Κείμενον:

Νόμος Φ 4Ε.

Περὶ ὁρκοδοσίας τῶν ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν Κληρικῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

ΟΘΩΝ

Ἐλέω Θεοῦ

Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἀπεφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν

Ἄρθρον μοναδικόν

Ὁ διὰ τοῦ άρθρ. ΚΓ τοῦ Καταστ. νόμου τῆς Ἰ.Συ. νόμου τῆς 9 Ἰουλ. 1852 ὀριζόμενος τύπος ὄρκου ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ λοιποὺς κληρικοὺς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ παρῶν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δη-

εῦρη ἐφαρμογὴν καὶ παρὰ τοῖς Ρωμαιοκαθολικοῖς. Ἐκτός 2-3 ἐξαιρέσεων, καθ' ἃς οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἐπίσκοποι ἐζήτησαν τὴν ἔκδοσιν διατάγματος ἀναγνωρίσεως καὶ καταστάσεως, ἡ Ρωμ. Ἐκκλησία προέβαινε εἰς ἐκλογὴν, διορισμὸν καὶ ἐγκατάστασιν ἐπισκόπων ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Κράτους. Ἀναμφιβόλως ὑπάρχει ἐν προκειμένῳ ἐνοχὴ τῶν κρατικῶν ἀρχῶν.

ε) Προβαίνει εἰς τὴν αὐθαίρετον ἴδρυσιν σχολῶν, (προσφάτως Ἱεροδιδασκαλείου) δυσαναλόγων πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς.

στ) Ἰδρύει αὐθαιρέτως ναοὺς καὶ ἐγκαθιστᾷ παραρτήματα τῶν μοναχικῶν τῆς ταγμάτων, πάλιν ἐν δυσαναλογίᾳ πρὸς τὰς μηδαμινὰς ἀνάγκας τῆς.

ζ) Δημιουργεῖ τιτουλαρίους ἐπισκόπους μετὰ ὀνόματα οὐχὶ διαλαμψασῶν ἐπισκοπῶν, ἀλλὰ ὑπαρχουσῶν νῦν Ὀρθοδόξων Ἐπισκοπῶν (Νικοπόλεως). Ἀλλὰ τοῦτο οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ ὅτι πάντοτε διεκδικεῖ τὴν κατάληψιν τῶν ἐδρῶν. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῆται, ὅτι πρὸ ἐτῶν ἐπεχείρησε ν' ἀποστείλῃ ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης καὶ Βικάριον διὰ νὰ πρῶμηνῃ τὸ σχεδὸν ἀνύπαρκτον ρωμαιοκαθολικὸν πρῶμνιον καὶ ὅτι διατηρεῖ τὸν τίτλον τοῦ ἀποστολικοῦ Βικαρίου Θεσσαλονίκης ὁ λατίνος «Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν»!

Ὁ μὴ ἔχων εἰς χεῖρας τοῦ τὰ κρατικὰ ἀρχεῖα δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ ὅλας τὰς προσπάθειας τοῦ Βατικανοῦ ἐν Ἑλλάδι. Τὰ ἀνωτέρω ἔμω ἀρκούν καὶ πιστεύω ὅτι δὲν θὰ εἶναι ἐσφαλμένη ἡ σκέψις μου, ἐὰν εἶπω τὰ ἐξῆς. Τὰ ἐκτεθέντα ἐπέτυχε ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία χωρὶς νὰ ἔχη τὴν διπλωματικὴν ἐκπροσώπησιν καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἐκπορευομένην δύναμιν καὶ πῆσιν.

Δὲν συνηγοροῦν καθόλου λοιπὸν ἐσωτερικὸι λόγοι, οἱ ὁποῖοι νὰ ἐξαναγκάζουν τὴν Ἑλλην. Κυβέρνησιν νὰ μὴ ἀκούσῃ τὴν ὑπεύθυνον γνώμην τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄλλ' ἐρωτᾶται, μήπως γενικώτεροι πολιτικοὶ λόγοι ἐπιβάλλουν τοῦτο.

Ἀναμφιβόλως οὐδὲν παράδειγμα ὑπάρχει, τὸ ὁποῖον νὰ δύναται νὰ προσαχθῆ ὑπὲρ τῆς ἀντιθέτου ἀπόψεως. Τὸ ὅτι χωρὶς Ρωμαιοκαθολικὰ (Γαλλία, Ἰσπανία, Ἰταλία κλ.) ἔχουν κογκορδάτα ἢ διπλωματικὴν ἐκπροσώπησιν εἶναι εὐεξήγητον. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς ἐχούσας ἰσχυρὰς Ρωμαιοκαθολικὰς μάζας (Γερμανία, Ἀγγλία κλπ) χώρας.

Ἐκ τῶν ὀρθοδόξων ἡ Γιουγκοσλαβία, παλαιούσα διὰ τὴν ἐνότητά αὐτῆς, ἀφοῦ ἔχει 5 ἐκατ. Ρω-

μοσιεθῆ διὰ τῆς Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθῆναις τῆ 31 Μαΐου 1960

Ὁθῶν

Μ. Ποτλῆς

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς

Ἐν Ἀθῆναις τῆ 8 Ἰουνίου 1860

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης

Μ. Ποτλῆς

μαιοκαθολικούς Κροάτας, έπεχείρησε νά συνάψη πρό τοῦ πολέμου Κογκορδάτον, ἀλλ' ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Σερβίας ἀντέστη νικηφόρως. Ἡ Ρουμανία ὡσαύτως εὐρίσκεται πρό παρομοίου προβλήματος λόγω τοῦ ρήγματος τοῦ Οὐνιτισμοῦ. Ἡ Ἑλλάς λοιπόν δέν ἔχει οὐδέν εὐτυχῶς τοιοῦτον μειονέκτημα καί πρέπει διά τοῦτο νά προφυλαχθῆ ἐγκαίρως ἀπό τόν κίνδυνον τῆς ἐσωτερικῆς διαβρώσεως, ἰδίᾳ ἔνεκα τῆς δυστυχίας, ἡ ὁποία μαστίζει εὐρείας λαϊκᾶς μάζας.

Ἄλλ' ἔξ ὅσων γνωρίζω μεταξὺ τῶν ἑλληνικῶν Πολιτικῶν κύκλων κυκλοφορεῖται ἡ γνώμη, ὅτι ἐφ' ὅσον Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τήν σπουδαιότεραν ἀντικομμουνιστικήν δύναμιν ἐν τῇ Δυτ. Εὐρώπῃ, ἔπεται ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ μετ' αὐτῆς συνεργασία. Δέν γνωρίζω ποία εἶναι ἡ ἐν προκειμένῳ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἡ ἀπόψις μου εἶναι, ὅτι δέν εἶναι πρακτικῶς ἐφαρμόσιμος. Καί ἰδοῦ διατί.

1ον) Δέν εἶναι, πιστέω, δυνατόν νά γίνῃ συνεργασία Ἑλλάδος Βατικανοῦ, ὅταν εἶναι κατ' ἀρχήν ἀντίθετος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι ἡ μεγίστη πλειοψηφία τοῦ ἑλλ. λαοῦ.

2ον) Δέν εὐρίσκω, ὅτι τὸ Κογκορδάτον θά ἦτο δυνατόν νά περιλάβῃ κρατικά μέτρα ἀντικομμουνιστικῆς συνεργασίας, ὅταν μάλιστα ἔλλειπῃ ἡ λαϊκή βάση, μάλιστα ἀπό τῆς ἀπόψεως τοῦ Βατικανοῦ ἐν Ἑλλάδι.

3ον) Ἀντικομμουνιστική πολιτική νοεῖται κυρίως μεταξὺ Κρατῶν, ἐνῶ μεταξὺ Ἐκκλησιῶν νοεῖται κυρίως πνευματική συνεργασία πρὸς κατὰ πολέμῃσιν δύο σημείων τοῦ κομμουνισμοῦ α) τῆς ἀντιθρησκευτικῆς του πολιτικῆς καί β) τῆς ἐξαφανίσεως τῆς ἀνθρωπίνης-χριστιανικῆς προσωπικότητος καί τῆς σχετικῆς ἐλευθερίας μορφώσεως, ἐκφράσεως γνώμης καί ἐλευθερίας δράσεως καί ἐργασίας.

4ον) Ἡ Καθολική Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διατηροῦσα τὸ εὐρὺ χριστιανικόν πνεῦμα τῆς ἀρχαίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας συνεργάζεται στενῶς καί εἰλικρινῶς μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀγγλικανικῆς καί Προτεστάντικῆς καί πασῶν τῶν σχετικῶν Ὁργανώσεων διά τήν πραγμάτωσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ καί καταπολέμῃσιν τῶν ἀντιθέων τάσεων. Εἰς τήν κίνησιν ταύτην δέν θέλει νά μετάσχη, καίτοι κληθεῖσα, ἡ τὸ πρωτεῖον ἐξουσίας διεκδικούσα Ρωμαιοκαθολική. Ὑπάρχει, λοιπόν, πεδῖον συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν πνευματικῆς καί πρακτικῆς.

Κατὰ ταῦτα φρονοῦμεν, ὅτι οὐδεὶς λόγος σοβαρῶς ὑπάρχει διά τήν σύναψιν Κογκορδάτου ἢ διπλωματικῶν σχέσεων¹. Τὸ δὲ Ἑλληνικόν Κράτος, ἀπαλασσομένον τῶν σημερινῶν κινδύ-

1. Δέν εἶναι ἄσκοπον νομίζω νά ὑπομνησθῆ εἰς τοὺς ἑλληνας τὸ περίφημον ξένιον τοῦ Goethe, διατελέσαντος πρωθυπουργοῦ τῆς Βαϊμάρης. Ἴδοῦ τί λέγει ὁ H. Schmidt, ἀναφέρων τὴν καυστικήν γνώμην τοῦ Goethe. «Πῶς τὸ Κράτος διά μιᾶς συνθήκης ἐκκαθαρίζει τὰς σχέσεις του μετὰ τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἐξεφράσθη τόσο σαφῶς ὅσον καί ὁ ὄρθως ὁ Goethe.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ

ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ EN BOSSEY

Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰνστιτούτου ἔλαβε χώραν ἀπὸ 1—10 τοῦ μηνὸς Αὐγούστου εἰς τὸ Bossey διεθνὲς Συνέδριον παιδαγωγικῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος 30 χριστιανοὶ Παιδαγωγοὶ ἐξ ἑννέα χωρῶν (Ἀγγλίας, Ἀμερικῆς, Γαλλίας, Γερμανίας, Ἑλβετίας, Ἑλλάδος*, Ὀλλανδίας, Σουηδίας καί Τσεχοσλοβακίας). Διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν συμμετασχόντων Παιδαγωγῶν ὡς χριστιανῶν πρέπει νά δοθῆ ἡ ἐξήγησις, ὅτι δέν ἐπρόκειτο περὶ εἰδικῶν καθηγητῶν τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς (Κατηχητικῆς) ἢ γενικῶς Καθηγητῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν, ἀλλὰ περὶ ἐκπαιδευτικῶν, καθηγητῶν καί διευθυντῶν σχολείων διαφόρων μορφῶν (Γυμνασίων, Διδασκαλείων, Πρακτικῶν Λυκείων, Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν καί τινῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν). Οὗτοι συνήλθον εἰς τὸ Bossey πρὸς σύσκεψιν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἐντυπώσεων καί τῆς πείρας τοῦ ὀλέθρου καί τοῦ χάους, εἰς τὸ ὁποῖον ὠδηγήθη διά τοῦ πολέμου ἡ ἀνθρωπότης καί εἰδικώτερον ἡ νεότης.

Ἀντήλλαξαν τὰς γνώμας των ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ἐντυπώσεων τῆς τραγικῆς συγχρόνου πείρας τῆς ἀποτυχίας καί χρεωκοπίας τῶν διαφόρων ἐθνικιστικῶν καί «ἀνθρωπιστικῶν» συστημάτων καί μεθόδων εἰς τὴν ἀγωγήν. Συνήλθον διὰ νά πιστοποιήσουν καί διακηρύξουν τὴν χρεωκοπίαν τοῦ καλουμένου «ἀνθρωπισμοῦ», τοῦ αὐταρέσκου δηλαδὴ ἐκείνου ἄνευ Θεοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως κυρίως καί κατόπιν κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς Διαφωτίσεως, τοῦ Ὁρθολογισμοῦ καί τῶν μεγάλων ἐπιτεύξεων εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας

* Ὁ χαράσσω τὰς γραμμὰς ταύτας.

νων, ὀφείλει, συμφώνως πρὸς τὸ Σύνταγμα καί τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, νά τακτοποιήσῃ τὰ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἀκολουθοῦν τὸν αὐτὸν τρόπον καί τὰ αὐτὰ μέσα, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοεῖ ἐν τῇ ἐπαφῇ καί σχέσει καί ρυθμίσει τῶν ζητημάτων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος¹.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25ῃ Αὐγούστου 1947.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Ι. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Τακτικὸς Καθηγητῆς τῆς Γεν. Ἐκκλ. Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης

Μήπως τὸ Κογκορδάτον ἢ ἡ ἐκκλ. πολιτικὴ δέν ἐφηρμόθησαν εὐστόχως; ἂ βέβαια, ἀρχίσατε μόνον μίαν φοράν μετὰ τὴν Ρώμην κάτι καί τότε ἀσφαλῶς θ' ἀπατηθῆτε».

1. Προσεχῶς δημοσιεύεται εἰς τὸ ἐξωτερικόν μελέτη μου ὑπὸ τὸν τίτλον «Κογκορδάτα καί Παπικόν Κράτος, ἐξ ἐπόψεως ἑλληνικῆς καί διη κρατικῆς καί Καθολικῆς Ὁρθοδόξου», ἐνθα διεξοδικώτερον πραγματεύομαι τὸ παρὸν θέμα. Πρβλ καί «Γρηγ. Παλαμᾶν» Θεσσαλονίκης Ἰανουαρίου 1947 ἐξ.

καί τήν τεχνικήν, ἐθεώρησε τόν ἄνθρωπον ὡς αὐτόνομον καί αὐτάρκη δυναμικότητα, ἱκανήν καί προωρισμένην νά πραγματοποιήσῃ ἄνθρωποκεντρικούς καί ἐνδοκοσμικούς μόνον σκοπούς. Οἱ συνελθόντες ἐν Bossey ἐκπαιδευτικοί ἐπεβεβαίωσαν ἐκ τῆς ἐμπειρίας των τὸ λεχθέν, ὅτι ἀπὸ τοῦ «ἀνθρωπισμοῦ» τοῦ εἶδους αὐτοῦ εἶναι φυσικός ὁ δρόμος διὰ μέσου τοῦ ἐθνικισμοῦ πρὸς τὴν ἀποκτῆναι, ἐνῶ ἀντιθέτως ὁ δρόμος πρέπει νά ὀδηγῇ κατ' εὐθείαν ἀπὸ τοῦ πραγματικοῦ ἀνθρωπισμοῦ εἰς τὴν θειοποίησιν.

Ὡς τὸ μοναδικὸν μέσον σωτηρίας ἀπὸ τὴν ὀριστικὴν καταστροφὴν ἐθεώρησαν καί διεκήρυξαν οἱ ἐν λόγῳ ἐπιστήμονες τὴν ἐφαρμογὴν νέων παιδαγωγικῶν μεθόδων, τὴν ἐπιστροφήν δηλαδὴ καί τὴν θεμελιώσιν τῆς ἀγωγῆς ἐπὶ τῶν βάσεων καί μόνον τοῦ Εὐαγγελίου καί τῆς θρησκείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Συνεφώνησαν ὅτι εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νά διακηρυχθῇ ὡς ὕψιστος σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς εἰς νέος ἀνθρωπισμὸς ἢ μᾶλλον ὁ παλαιὸς ἀνθρωπισμὸς, ὁ ἀνθρωπισμὸς, ὁ στηριζόμενος εἰς τὴν περὶ ἀνθρώπου εἰκόνα καί ἐκδοχὴν τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ «κατ' εἰκόνα καί ὁμοίωσιν» Αὐτοῦ, προωρισμένος εἰς υἰοθεσίαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Δὲν προέτειναν καί δὲν ἐπεκρότησαν οἰανδήποτε «ἐκκλησιαστικοποίησιν» καί «κληρικοποίησιν» τῆς Παιδείας καί τῆς καθόλου ἀγωγῆς, ὡς δύνανται νά ὑποθέσουν ἴσως μερικοὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω. Συνεζήτησαν, ἐξηρεύνησαν καί διεπίστωσαν τὴν δυνατότητα καί τὴν ἐπιτακτικότητα νά ἐναρμονισθῇ καί ταξινομηθῇ ἡ ἀγωγή ὑπὸ τὸν ὕψιστον νόμον τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ τὸ πρῖσμα καί τὸ φῶς τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως καί ἀπολυτρώσεως, λαμβανόμενης πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τῆς συγχρόνου πραγματικότητος, τῶν συγχρόνων μορφῶν, ἀπαιτήσεων καί ἀναγκῶν τῆς ζωῆς καί τῆς ἐμπειρίας (2 Τιμοθ. 3,17).

Αἱ συζητήσεις διεσχίσθησαν ἐν πνεύματι χριστιανικῆς συναδελφώσεως, κατανοήσεως, ἐπικείας καί ἐμβαθύνσεως. Ἐλάμβανον χώραν, ὅπως ὅλαι αἱ συζητήσεις εἰς τὸ Bossey, ἐν τῷ πλαισίῳ κατανυκτικωτάτων πρωϊνῶν καί ἑσπερινῶν προσευχῶν εἰς διαφόρους γλώσσας καί μὲ ὕμνους ἐξ ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν. Κατὰ τὴν τέλει τῆς λατρείας τὴν τελευταίαν Κυριακὴν ἀπηγγέλθη ἑλληνιστί, κατὰ τὰ καθιερωθέντα εἰς τὰς διεκκλησιαστικὰς, «οἰκουμενικὰς» συγκεντρώσεις καί ἱεροτελεστίας τῶν τελευταίων ἔτων, τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας—Κωνσταντινοπόλεως, ἡ κοινὴ αὕτη βᾶσις τῆς διακηρύξεως τῆς χριστιανικῆς Πίστεως ὑπὸ τῆς ἀδιαίρετου ἐκκλησίας.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου ἤρχισαν διὰ γενικῶν εἰσαγωγικῶν ἐκθέσεων περὶ τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς εἰς τὰς διαφόρους χώρας καί περὶ τῶν σχετικῶν μὲ τὴν χριστιανικὴν ἀγωγήν συγ-

χρόνων προβλημάτων εἰς αὐτὰς ἐν ὄψει τῶν νέων συνθηκῶν, τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ὁ πόλεμος καί ἡ ἀσταθὴς καί ἀνώμαλος μεταπολεμικὴ κατάστασις. Διὰ τὰς ἐκθέσεις ταύτας ἐκτὸς τῆς ἀμέσου ἐμπειρίας τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων χωρῶν, οἱ ὁποιοὶ ἀφίχθησαν εἰδικῶς διὰ τὸ συνέδριον, ἐγένετο χρῆσις καί πληροφοριῶν καί ὕλικου, τὸ ὅποιον ἔχει συγκεντρώσει ἤδη τὸ Ἰνστιτούτον τοῦ Bossey. Ἐν ἀναφερῆναι ἔδωκεν ὅτι διὰ τὴν Ἑλλάδα εἰδικῶς εἶναι ἀρκούντως ἐνημερωμένοι οἱ διευθύνοντες τὸ Ἰνστιτούτον. Ἀπὸ μακροῦ περακαλούθουν καί θαυμάζουν τὴν ἐν Ἑλλάδι θρησκευτικὴν ζωὴν καί δράσιν, τὸ χριστιανικὸν κίνημα τῆς Ἑλλάδος, ὅπως τὸ ὀνομάζουν. Παρακολουθοῦν τὴν χριστιανικὴν ζωὴν καί δράσιν, ἡ ὁποία ἀνεπτύχθη καί ἀναπτύσσεται εἰς τὴν Ἑλλάδα τῇ πρωτοβουλίᾳ θρησκευτικῶν Συλλόγων, ὀργανώσεων τῶν νέων κ.τ.λ., τῇ ἐπινεύσει φυσικῶν καί τῆς Ἐκκλησίας, καί ἰδίως τὴν δράσιν τῶν χριστιανῶν ἐπιστημόνων. Ἡ ἐκ τῶν διευθυνόντων τὸ Οἰκουμενικὸν Ἰνστιτούτον τοῦ Bossey γαλλικὴ χριστιανὴ λογία, συγγραφεὺς καί δραστηριωτάτη διοργανώτρια πολλῶν σοβαρῶν ἐργασιῶν κυρία Susanne de Diétsich εὗρεν εὐκαιρίαν νά τονίσῃ ἐνώπιον ὀλοκλήρου τοῦ Συνεδρίου ὅτι θεωρεῖ τὸ σύγχρονον λαϊκὸν χριστιανικὸν κίνημα τῆς Ἑλλάδος ὡς τὸ σπουδαιότερον καί μοναδικὸν ἴσως εἰς τὸ εἶδος του εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον.

Ἀκολούθως ἐσχηματίσθησαν 4 ὁμάδες ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἀνέλαβε νά μελετήσῃ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων εἰδικωτέρων θεμάτων, εἰς τὰ ὁποία ὑποδιηρέθησαν αἱ ἐργασίαι τοῦ συνεδρίου. Ταῦτα ἦσαν:

1. Γενικὴ στρατηγικὴ διὰ τὴν σύγχρονον θρησκευτικὴν ἀγωγήν, ἡ ὁποία νά διδῇ τὴν εὐχέρειαν προσαρμογῆς εἰς τὰς εἰδικωτέρας συγχρόνους συνθήκας καί περιπτώσεις τῶν διαφόρων χωρῶν.

2. Ἡ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους καί τῆς Ἐκκλησίας (Κατηχητικὰ Σχολεῖα).

3. Τὸ εἰδικὸν πρόβλημα τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν καί τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς, ὅπως παρουσιάζεται εἰς τὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία εἶναι χωρισμένη ἀπὸ τὴν Πολίτειαν καί ἡ τελευταία οὐδεμίαν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν παρέχει ἢ καί ἐπιτρέπει ἀκόμη (Γαλλία) εἰς τὰ σχολεῖα τῆς. Τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι λίαν ζωηρὸν εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐπὶ παραδειγματι, ὅπου ἐπικρατεῖ ὁ χωρισμὸς Πολιτείας καί Ἐκκλησίας καί ὅπου ὑπάρχει πληθὸς χριστιανικῶν ὁμολογιῶν, καί ἀκόμη περισσότερον εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἡ οὐδετερότης τῆς Πολιτείας ἐγγίζει πολλὰκις τὰ ὅρια τῆς ἐχθρότητος ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας καί ἐπομένως καί ἀπέναντι τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ λαϊκὰ σχολεῖα.

4. Ἡ διακήρυξις εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον

ένος χριστιανικού, αληθοῦς ἀνθρωπισμοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον νὰ προσαρμοσθῆ καὶ τὸν ὁποῖον νὰ ἐπιδιώκῃ ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἡ καθόλου ἀγωγή τῆς νεότητος καὶ τῶν ἐνηλίκων.

Κατὰ τὰς τελευταίας γενικὰς συνελεύσεις τοῦ Συνεδρίου συνεζητήθησαν καὶ ἐτροποποιήθησαν ἀναλόγως τὰ πορίσματα τῶν ἐπὶ μέρους ἐπιτροπῶν. Οὕτω κατηρτίσθη μία γενικὴ συνοπτικὴ διακήρυξις, ἡ ὁποία θὰ ἐκδοθῆ προσεχῶς ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Bossey καὶ θ' ἀπευθύνεται εἰς τὸν κόσμον ὡς «Διάγγελμα τοῦ Bossey» κατὰ τὸ πρότυπον τῶν «Διαγγελεμάτων», τὰ ὁποῖα ἀπεύθυναν διάφορα προγενέστερα συνέδρια τῆς Οἰκουμένης Κινήσεως.

Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ καὶ λοιποὶ ἐπιστήμονες τῶν ἐννέα χωρῶν, οἱ ὁποῖοι συνήλθον καὶ ἀντήλλαξαν τὰς γνώμας των εἰς τὸ Bossey ἐπὶ δέκα ἡμέρας, εἶχον τὴν ἐπίγνωσιν καὶ τὴν διεκήρυξαν πολλάκις εἰς τὸ Συνέδριον ὅτι ἡ μικρὰ καὶ βραχεῖα συνέλευσις των καὶ τὰ πορίσματά των δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς ὀριστικῶς ἐπιλύοντα τὰ τεράστια θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει σήμερον ἡ ἀγωγή εἰς τὰς διαφόρους χώρας τοῦ κόσμου. Ἐχαρακτήρισαν τὴν συνέλευσίν των ὡς προκαταρκτικὴν μόνον φύσεως, ὡς πρώτην εὐκαιρίαν μᾶλλον νὰ διακηρυχθῆ καὶ ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῆς ἐκπαιδευτικῆς πείρας τῶν διαφόρων λαῶν κατὰ τὴν πολεμικὴν καὶ μεταπολεμικὴν περιόδον ἡ ἀπόλυτος ἀνάγκη τῆς ριζικῆς ἀλλαγῆς, τῆς σοβαρᾶς στροφῆς τῆς ἀγωγῆς πρὸς τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Bossey διεβεβαίωσεν ὅτι θὰ ἐξακροβύθησιν τὴν ἐργασίαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν, τὴν ὁποῖαν ἐχάραξε τὸ Α' διεθνὲς αὐτὸ Συνέδριον χριστιανικῆς παιδαγωγικῆς. Ὑπεσχέθη ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θὰ συγκαλέσῃ τὸ προσεχὲς ἔτος εὐρύτερον διεθνὲς συνέδριον παρομοίας φύσεως, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ προσκληθοῦν διευθυνταὶ Γυμνασίων καὶ ἄλλων μέσων σχολείων καθὼς καὶ οἱ Καθηγηταὶ τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων.

Βέρνη, Αὐγούστος 1947

ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΡ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

.....
«Ἱερέα φρόνησις καὶ βίος καὶ εὐγένεια ποιεῖ».

Νεῖλος

«Ἀπὸ τῆς γνώμης, οὐκ ἀπὸ τοῦ τέλους ὁ στέφανος πλέκεται».

Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης

«Ἐγὼ οὐτ' ἀναμαρτήτος εἰμὶ οὐτ' ἀναμαρτήτους ζητῶ φίλους· οὐ γὰρ εὐρήσω».

Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης

«Ἐάν μνησθῶμεν τῶν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπαγομένων ἡμῖν κακῶν, ἀναιροῦμεν τὴν δύναμιν τῆς τοῦ Θεοῦ μνήμης».

Ἀποφθέγματα Πατέρων

«Ἐγὼ οὐκ ἂν λαιδορῆσομαι τὸν λύκον ἀρπάζοντα κατὰ φύσιν γὰρ ἔνεστι τῷ λύκῳ τὸ ἀρπακτικόν· σκόπτω δὲ ἄνθρωπον νεκτημένον λυκῶνι παρὰ φύσιν τὴν γνώμην».

Νεῖλος

Η ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Ἱερόθεος ἀπεύθυνε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ ἔθνικης Παιδείας τὸ κατωτέρω ἔγγραφο, ἐν σχέσει πρὸς τὴν μελετωμένην ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἀναγκαστικὴν μίσθωσιν γαιῶν, ἀνηκουσῶν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Κατερινοῦς Μεσολογγίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5.9.1947

Κύριε Ὑπουργέ,

Διὰ τοῦ ἔναντι Ὑμετέρου ἔγγραφου διαβιβάζετε ἡμῖν ἀντίγραφον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 114120]29.7.47 ἔγγραφου τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, δι' οὗ γνωρίζει Ὑμῖν, ὅτι μελετᾶται ἀναγκαστικὴ μίσθωσις τοῦ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Κατερινοῦς τῆς ἡμετέρας δικαιοδοσίας ἀνήκοντος λειβαδίου «Ἁγίου Γεωργίου Ἀνερα» καὶ ζητεῖ τὴν πληροφορίαν, ἂν ἡ Ἱερά Μονὴ αὕτη δύναται νὰ συμπεριληφθῆ μετὰ τῶν Ἱστορικῶν Μονῶν τοῦ Κράτους, καὶ Ὑμεῖς ζητεῖτε τὰς ἡμετέρας ἀπόψεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Εὐχαριστοῦντες Ὑμᾶς, ὅτι οὐχὶ ἀμελετήτως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς ἀπόψεις καὶ ἡμῶν θέλετε νὰ ἐκφέρητε γνώμην ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος, προσαγόμεθα νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν τὰ ἑξῆς:

Μία ἐκ τῶν Ἱστορικῶν Μονῶν τοῦ Κράτους τῶν ἀπ' αἰῶνος ὑπὸ εὐσεβῶν αὐτοκρατόρων ἱδρυθεισῶν εἶναι καὶ ἡ Ἱερά Μονὴ Κατερινοῦς, ἡ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεσολογγίου κειμένη καὶ ἐν τῷ πρώτῳ Δήμῳ Μοκρυνείας, τῆς ὁποίας 15 χωρῖα ἐπύρπολήθησαν καὶ ἐξεθεμελιώθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ἐπαράτου κατοχῆς.

Ἡ Μονὴ Κατερινοῦς εἶχε τὸ ἀτύχημα νὰ χρησιμοποιοθῆ ὡς λησταρχεῖον τῶν Ἑσμιτῶν, οἵτινες κατέστρεψαν τὸ ἀρχεῖον αὐτῆς μετὰ τοῦ Κτιτορικοῦ καὶ τῶν Αὐτοκρατορικῶν Σιγίλων, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς εἴχομεν ἴδει καὶ ἀναγνώσει καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἀπεδεικνύετο, ὅτι αὕτη ἦτο ἱστορικὴ. Ἀλλὰ τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς ἔννοιαν ἀποδεικνύει καὶ τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ κατὰ τὸ ἔπος τῆς πολιορκίας τοῦ Μεσολογγίου, πλουσιωτάτη τότε, προσέφερε σπουδαιοτάτην ἀρωγὴν καὶ διέθεσε πάντας τοὺς δαψιλεῖς πόρους αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ἱερ. Ἀγῶνος, μετὰ τὸ περὰς τοῦ ὁποίου ἀπέμεινε πτωχῆ. Τὰ κτήματά της τότε ἠρημωμένα ἐκ τῶν ἐκ τοῦ ἀγῶνος δηλώσεων διὰ τῆς φιλοπονίας τῶν Μοναχῶν αὐτῆς ἐπετεύχθη νὰ παράσχῃσι τὰ μέσα τῆς διαβιώσεως καὶ τῆς κοινωφελούς δράσεώς της, ἕως ὅτου ἀλλεπάλληλοι ἀναγκαστικαὶ ἐκποίησεις καὶ ἡ ρευστοποιήσις ἐξανάμισαν ταῦτα διὰ τοῦ πληθωρισμοῦ κατὰ τὴν κατοχὴν. Δὲν ἀπέμεινεν ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ εἰμὴ ὁ αὐλόγηρός της καὶ ἀφέθη αὐτῇ διὰ τὴν διατήρησιν καὶ συντήρησιν της ἐν μόνον κτήμα, τὸ λειβάδιον «Ἁνερα», τοῦ ὁποίου μελετᾶται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἡ ἀναγκαστικὴ ἐνοικίασις, ἥτοι ἡ παραχώρησις εἰς τοὺς ἀπὸ ἐτῶν νεμομένους

τοθτο κτηνοτρόφους, οΐτινες με την προστασίαν του ένοικιοστασίου και με τον πληθωρισμόν της κατοχής ώργλασαν με τους μαυραγοριτισμούς των. Ουτοι, δύναται τις μετά πάσης εύσυνειδησίας να βεβαιώση, ότι εΐναι πλουσιώτεροι της κατά τὸ διάστημα τοῦ κινήματος ποικιλοτρόπως ταλαιπωρηθείσης Μονῆς, τῆς ὁποίας πάντα τὰ σκευή διηρπάγησαν και τὰ κτίρια κατεστράφησαν. Ἐάν δὲ και τὸ μοναδικόν τοῦτο κτήμα τῆς Μονῆς ἤθελεν ἐκχωρηθῆ εἰς τοὺς ζηζούοντας αὐτὸ, πρὸς ἐνοικίασιν, ἀναγκαστικήν, ἐνῶ ἐξ ἐνός θὰ ἐπιβραβευθῆ ὑπὸ τοῦ ἐπιδήμου Κράτους ὁ αἰσχροὺς αὐτῶν μαυραγοριτισμὸς και θὰ ὑποβοηθηθῆ ἢ ἐγκαθιδρυσις τῆς ἀνόμως μεγάλυνθείσης κεφαλαιοκρατίας, ἐξ ἐτέρου ἢ ἱστορικῆ Μονῆ Κατερινοῦς θὰ καταδικασθῆ εἰς ἄμεσον διάλυσιν. Οὕτως ἡ ἀναγκαστικὴ αὐτὴ ἐνοικίασις ἰσοδυναμοῦσα πρὸς πραγματικὴν δήμευσιν θ' ἀποτελέσῃ πληγμὰ θανατηφόρον κατὰ μοναστικὸν φυτώριον, τὸ ὁποῖον βοηθεῖ σοβαρῶς τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν τῆς τάσον πυκνῶς κατωκημένης Μακρυναίας και τῆς ὅλης Ἐπαρχίας Μεσολογγίου. Ταῦτα εἰδικῶς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Μονὴν Κατερινοῦς. Ἐξ ἀφορμῆς ὅμως τῆς περιπτώσεως ταύτης δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῶν δημευτικῶν τούτων μέτρων, τὰ ὁποῖα αἱ ἐκάστοτε Κυβερνήσεις, αἱ μὴ ὑπὸ ἐρυθρὰν σημαίαν και τὰ σημάτια τῆς σφύρας και τοῦ δρεπάνου στεγαζόμεναι, λαμβάνουσι κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ἀπογυμνοῦσαι τὴν Ἐκκλησίαν τῶν ἀπαραιτήτων μέσων, δι' ὧν θὰ ἠδύνατο αὐτὴ ὑποβοηθευμένη ὑπὸ στοργικῶν και οὐχὶ ἐχθρικῶς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν διακειμένων Κυβερνήσεων διὰ καταλλήλων νομοθετικῶν μέτρων νὰ εἶχε λύσει τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα αὐτῆς και νὰ μὴ ἀπαιτῆ αὐτὴ, ὅπως δι' ἐπιβαρύνσεως τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐπιτύχῃ ψιχία τινὰ πρὸς συντήρησιν τῶν λειτουργῶν τῆς. Ποῖα, Κύριοι Ὑπουργοί, εἶναι ἡ δύναμις και ἡ ἀξία τῆς Ἐκκλησίας και τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου διὰ τὴν Ἐθνικὴν ὑπόστασιν μαρτυρεῖ και ἡ λύσσα τῶν Μαρξιστῶν και ἀθέων ἐχθρῶν τοῦ Ἔθνους, μεθ' ἧς πυρπολοῦσι τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτίρια, βασανίζουσι και εἰς σταυρικοὺς θανάτους ὑποβάλλουσι τοὺς Κληρικοὺς, οἵτινες εἶχον τὸ ἀτύχημα νὰ περιπέσωσιν εἰς χεῖρας των. Τὰ Μοναστήρια, τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς και τοὺς Κληρικοὺς εὐρίσκουν ὡς ἐμπόδια εἰς τοὺς σκοποὺς των, τοὺς ἀνατρεπτικοὺς τῶν πάντων. Τὰ Μοναστήρια, κ. Ὑπουργοί, διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἦσαν και ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι Σκηνώματα τῆς δόξης τοῦ Ἔθνους, κατακόμβαι τοῦ καταδιωκομένου Ἑλληνισμοῦ και κιβωτοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους και ὑποχρέωσιν και συμφέρον ἔχει τὸ Κράτος οὐ μόνον, νὰ μὴ διαλύσῃ τὰ ὑπάρχοντα Μοναστήρια, ἀλλὰ και νέα νὰ ἰδρῶσιν πρὸς σωτηρίαν του.

Μετ' εὐχῶν και τιμῆς

† Ὁ Αἰτωλοακαρνανίας ἹΕΡΟΘΕΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΗΣ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΩΝ— ΕΞΟΜΟΛΟΓΩΝ—ΚΑΤΗΧΗΤΩΝ *

A.—ΓΕΝΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1.—ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΓ. ΓΡΑΦΗΣ

Ἐπιτροχάδην ἐρμηνεία κατάλληλων τμημάτων τῆς Ἀγ. Γραφῆς με κύριον σκοπὸν τὴν γνώσιν τοῦ πνευματικοῦ περιεχομένου αὐτῆς, πρὸς χρησιμοποίησιν διὰ τοὺς εἰδικοὺς σκοποὺς τοῦ Κηρύγματος, Κατηχήσεως και Ἐξομολογήσεως.

2.—ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ἐπιτροχάδην ἐρμηνεία ἔργων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας με σκοπὸν τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδόξου διδακτικῆς και παιδαγωγικῆς παραδόσεως.

3.—ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ (χριστιανικὴ ἀξιολογία τοῦ ἀνθρώπου) ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ:

α') Τίς ἡ φύσις, ἡ ἀξία και ἡ θέσις τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὴν Ἀγ. Γραφήν και δὴ τὴν Κ. Δ. ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὴν περὶ ἀνθρώπου ἀντίληψιν τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων. (Ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου και ἡ θέσις αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ—ἡ προπρωτικὴ και μεταπρωτικὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου—συστατικὰ τοῦ ἀνθρώπου και ἡ ἀμοιβαία σχέσις αὐτῶν—ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία περὶ τῆς ψυχῆς και περὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου—ὁ ἄνθρωπος ὡς ἠθικὴ προσωπικότης και αἱ ἠθικαὶ δυνάμεις αὐτοῦ—ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου—ἡ συνείδησις ἐν τῷ ἀνθρώπῳ—τὰ πρὸς ἐπίτευξιν ἰδεῶν τοῦ ἀνθρώπου—ἡ οὐσία τοῦ ἠθικοῦ ἀγαθοῦ ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς—ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ Κοινωνίᾳ, τρόποι προσαγωγῆς αὐτοῦ, ὁ θάνατος και ἡ ἀθανασία κ.λ.π.).

β') Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας.

γ') Αἱ βασικαὶ κοινωνικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

4. ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (συνηρητὴμένη με τὴν ἔννοιαν τῆς ἠθικῆς).

α') αἱ βασικαὶ λειτουργίαι τῆς ψυχῆς ὡς ὄροι τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀνθρώπου.

β') Ἡ πνευματικότης τοῦ ἀνθρώπου ἐπαληθευομένη ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ και τὸν ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἠθικὴν και πνευματικὴν ἐλευθερίαν.

γ') Ἡ ἔννοια τῆς ψυχῆς κατὰ τοὺς ἀρχαίους και ἰδίᾳ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη.

δ') Ἡ ἔννοια τῆς ψυχῆς κατὰ τὸν Χριστιανισμόν και ἰδίᾳ κατὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας.

ε') Κεφάλαια ἐκ τῆς ψυχολογίας τῆς παιδικῆς και ἐφηβικῆς ἡλικίας με κέντρον τὴν γένεσιν και ἀνάπτυξιν θρησκευτικῆς και ἠθικῆς ζωῆς (ἐν συσχετισμῷ και συναρτήσῃ πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Κατηχητοῦ).

* Ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου και τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστ. Διακονίας.

στ') Κεφάλαια ἐκ τῆς ψυχολογίας τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων (ἐν συσχετισμῷ καὶ συναρτήσῃ πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἱεροκλήρυκος).

ζ') Κεφάλαια ἐκ τῆς παραψυχολογίας (ἐν συσχετισμῷ καὶ συναρτήσῃ πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐξομολόγου).

η') Κεφάλαια τῆς ψυχολογίας τῆς θρησκείας.

θ') Ψυχολογία ἀτομικῶν διαφορῶν καθ' ἕλιξιαν.

5. — Η ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

α') Ἡ ἔννοια, ἡ ἔκτασις καὶ ἡ σημασία τῆς βιολογίας.

β') Ἡ σχέσις τῆς βιολογίας πρὸς τὴν ψυχολογίαν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ κοινωνιολογίαν.

γ') Τὰ μεγάλα βιολογικά προβλήματα.

α) Τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς.

β) » » τοῦ θανάτου.

γ) » » τῆς κληρονομικότητος.

δ) » » τῆς ἐξελίξεως.

δ') Οἱ βιολογικοὶ νόμοι τῆς ζωῆς ὡς ὑπόβαθρον τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

α) Ὁ νόμος τῆς θρέψεως.

β) » » τῆς ἀναπαραγωγῆς.

ε') Ὁ ἀνθρώπος ὡς βιολογική, ψυχική καὶ πνευματικὴ ὄντοτις.

α) Ἡ ἐντύπωσις καὶ τὸ αἶσθημα καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ ἀντανεκλαστικά καὶ τὸ ἐνστικτον βιολογικῶς καὶ ἡ συνειδητὴ γνῶσις καὶ νόησις διὰ τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν ἠθικήν.

β) Τὸ συναίσθημα, ἡ τάσις καὶ ἡ ὁρμὴ ἐν σχέσει πρὸς τὴν γνῶσιν καὶ τὴν συνειδητὴν πράξιν.

γ) Αἱ συμβιωτικαὶ κοινότητες τῶν ὀργανισμῶν ἐν τῇ φύσει καὶ ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία. Ἡ πνευματικὴ ἀλληλεξάρτησις καὶ ἡ ἠθικὴ ἀλληλεγγύη ὡς βιολογικὸς νόμος διέπων τὰ λογικά ὄντα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν φυσικὸν ἀγῶνα τῶν ὀργανισμῶν διὰ τοῦ ἐνστικτου.

6. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ :

α') Ἐννοια τῆς Κοινωνίας.

Διάκρισις Κοινωνίας—Πολιτείας, Κοινωνίας—Κοινότητος. (Ἡ κατανομὴ ἐργασίας ὡς βᾶσις τῆς κοινωνικῆς συμβιώσεως).

β') Γένεσις τῆς Κοινωνίας. Ἱστορία, Ἐθνολογία, Προϊστορικοὶ χρόνοι, μεταγενέστεροι χρόνοι.

γ') Οἱ διάφοροι τύποι τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ἀπὸ τῆς οἰκογενείας μέχρι τῆς πλήρους κοινωνίας.

δ') Εἶδη κοινωνικῶν (διαφορισμός) Θρησκευτικῆ Πολιτικῆ—Ἐθιμοτυπικῆ Κοινωνία.

ε') Κοινωνικὴ ἐξουσία. Εἶδη κοινωνικῶν ἐξουσιῶν.

στ') Θεωρία ἱστορικοῦ ὕλισμοῦ περὶ ἐξελίξεως τῆς Κοινωνίας. Ἡ ἔννοια τῆς Κοινωνικῆς Τάξεως.

Ἀντίκρουσις καὶ ἀνάπτυξις ἀντιθέτων θεωριῶν (Βέμπερ—φὸν Βίτσε, Σπάνν).

ζ') Ἀτομον—Κοινωνία.

Ἀντίθεσις καὶ ἀλληλεπίδρασις τῶν δύο.

η') Ἡθικὴ Κοινωνία.

Ὁ ἠθικὸς νόμος—Κοινωνικὸς νόμος θεμελιώδης—Κοινωνικὴ δεοντολογία.

Υπάρχουν κοινωνικοὶ νόμοι (πλὴν τοῦ ἠθικοῦ).

θ') Διαμόρφωσις καὶ ἱστορία τῆς Κοινωνιολογικῆς Ἐπιστήμης.

Αἱ διάφοροι Κοινωνιολογικαὶ Σχολαί.

Κοινωνιολογία—Ἱστορία—Ἡθικὴ φιλοσοφία—Φιλοσοφία τῆς ἱστορίας (Διαφοραὶ αὐτῶν).

ι') Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα.

Β'. ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1. ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ :

α') Ἡ προσωπικότης τοῦ Ἱεροκλήρυκος. Ἀτομικότης καὶ καταρτισμὸς γενικὸς καὶ εἰδικὸς (ὁ Ἱεροκλήρυξ τοῦ πλήθους, τῶν ἐργατῶν, τῶν παίδων, τῶν ἀγροτῶν, τῶν φυλακισμένων, τῶν ἀσθενῶν, τοῦ στρατοῦ).

β') Μεθοδολογία καὶ συστηματικὴ ὀργάνωσις τῆς ἀπὸ τοῦ Ἀμβωνος διδασκαλίας.

1) Συγχρονισμὸς τοῦ κηρύγματος, 2) Μορφή ἐκάστης ἀπὸ τοῦ Ἀμβωνος διδασκαλίας, 3) κατὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀκροατηρίου προσαρμογὴ τῆς διδασκαλίας κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὸ περιεχόμενον, 4) ἡ ψυχικὴ κατάστασις τοῦ ἀκροατηρίου κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις, ἡ ἐξέλιξις τοῦ ὁμαδικοῦ πνεύματος, 5) τὸ πρόβλημα τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ ἐνορίᾳ ἐκτὸς τοῦ χώρου τῆς λατρείας, 6) ὀργάνωσις ἐβδομαδιαίων ἀπογευματινῶν κηρυγμάτων, 7) χρονικὴ διάρκεια τοῦ κηρύγματος.

γ') Εἶδη κηρυγμάτων.

1) Τὸ κήρυγμα πρὸς τὰς μάζας (μέθοδος, ὀργάνωσις, περιεχόμενον, τρόποι καὶ μέσα).

2) τὸ κήρυγμα πρὸς τοὺς ἐργάτας (μέθοδος, ὀργάνωσις, τρόποι καὶ μέσα διαδόσεως ἐργατικῶ κηρύγματος).

3) Τὸ κήρυγμα πρὸς τοὺς παῖδας καὶ νέους, φοιτῶντας εἰς τὸ Σχολεῖον καὶ ἐργαζομένους (μέθοδος, ὀργάνωσις, περιεχόμενον, τρόποι καὶ μέσα).

4) Τὸ κήρυγμα πρὸς τὰς γυναῖκας (μέθοδος, ὀργάνωσις, περιεχόμενον, τρόποι, καὶ μέσα).

5) Τὸ κήρυγμα πρὸς τὸν ἀγρότην (αἱ πνευματικαὶ ψυχολογικαὶ προϋποθέσεις, μέθοδος, περιεχόμενον, ὀργάνωσις, τρόποι καὶ μέσα).

6) Τὸ κήρυγμα πρὸς τοὺς φυλακισμένους (αἱ ἀναγκαῖαι ψυχολογικαὶ προϋποθέσεις, μέθοδος, ὀργάνωσις, περιεχόμενον, τρόποι καὶ μέσα ἐργασίας).

7) Τὸ κήρυγμα πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς (αἱ ἀναγκαῖαι ψυχολογικαὶ προϋποθέσεις, μέθοδος, ὀργάνωσις, περιεχόμενον, τρόποι καὶ μέσα).

8) Τὸ κήρυγμα πρὸ τὸν στρατὸν (μέθοδος, ὀργάνωσις, περιεχόμενον, τρόποι καὶ μέσα).

δ) Πρακτικὴ καθοδήγησις καὶ ἐξάσκησις. Συχνοτάτη ἀσκήσις ἀναλύσεως καὶ

κρίσεως κηρυγμάτων παντός είδους ἐν παντί τομῇ. Συχνόταται ἀσκήσεις εἰς τὸ συνθέτειν κήρυγμα καὶ ὁμιλεῖν ἀπ' ἄμβωνος βάσει θέματος. Πυκναὶ ἀσκήσεις εἰς τὸ ἐμπράκτως διδάσκειν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος εἰς ἀστικάς, ἀγροτικάς, ἐργατικάς, γεωργικάς κ.λ.π. ἐνορίας.

2. ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΗ:

α) Ἐννοια καὶ χαρακτήρ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου.

2) Ἱστορική ἐπισκόπησις τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

γ) Προσωπικότης τοῦ ἐξομολόγου (Ἀτομικότης, καταρτισμός, εἰδικὸς καὶ γενικὸς. Ὁ ἐξομολόγος τῶν παιδῶν, τῶν ἐφήβων, τῶν ἐνηλίκων, τῶν γυναικῶν, τῶν ἐγκληματιῶν καὶ ἀνωμάτων φύσεων).

δ) Ψυχολογία τοῦ ἐξομολογουμένου. Συνειδησις τῆς ἀμαρτωλότητος, τάσεις πρὸς καθαρμὸν καὶ ἀπολύτρωσιν κατὰ τὰς διαφόρους μορφὰς γενέσεως καὶ ἐμφανίσεως. Ἡ ψυχολογικὴ ἀνάγκη τῆς ἐξομολογήσεως. Ἡ ἀπουδαιότης τῆς σιγῆς τῆς ἐξομολογήσεως. Ἡ ἀγάπη τοῦ ἐξομολόγου πρὸς τὸν ἐξομολογούμενον. Ἡ εὐθύνη τοῦ ἐξομολόγου.

ε) Ἡ φύσις τῶν ἀμαρτημάτων. Ἀρετὴ—Ἀμαρτία. Ἀνάλυσις τῆς ψυχοσυνθέσεως τοῦ ἐναρέτου καὶ ἀμαρτωλοῦ ἀνθρώπου.

στ) Μέθοδοι ψυχοδιαγνωστικῆς. Κύρια μέθοδοι (ὁμολογία, μαιευτικὴ, ἐρωτήσεις). Ἡ χρῆσις τῶν διαγνωστικῶν μεθόδων τῶν νευρολόγων καὶ ψυχιάτρων. Αἱ διάφοροι ψυχοαναλυτικαὶ μέθοδοι διαγνώσεως καὶ ἐρμηνείας. Τὰ πορίσματα τῆς βιολογίας.

ζ) Μέσα καὶ μέθοδοι καταστολῆς τῆς ἀμαρτίας. Ἀναγκαιότης θρησκευτικῆς προπαρασκευῆς τοῦ ἐξομολόγου δι' ἐκάστην ἐξομολόγησιν ἐπισημασθεὶς ἀναγκαιότης (διὰ τὴν τέλει τοῦ μυστηρίου ἀμωσφαίρας) (μακρὰν ὁ ξηρὸς καὶ μηχανικὸς τυπικισμὸς). Μέσα ἐνισχυτικὰ τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἐξομολόγησιν. Ἡ φύσις καὶ ὁ χαρακτήρ τῶν ἐπιτιμῶν καὶ τῶν πνευματικῶν ἀσκήσεων. Εἶδη καὶ ἐπίδρασις αὐτῶν κατ' ἄτομα, ἡλικίαν κ.λ.π. Ἡ μετὰ φειδοῦς χρησιμοποίησις αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἐξομολόγων. Σύντομος ἀνάλυσις τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ θεραπείαν τῶν διαφόρων ἀμαρτημάτων. Μέσα καὶ μέθοδοι τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἐναρέτου βίου. Αἱ μέθοδοι τῶν ψυχιάτρων. Αἱ Ψυχαναλυτικαὶ θεραπευτικαὶ μέθοδοι.

η) Ἡ ἐξομολόγησις τῶν παιδῶν, ἐφήβων, ἐνηλίκων, γυναικῶν, τῶν μορφωμένων, τῶν ἀνωμάτων φύσεων. Ψυχολογικαὶ καὶ βιολογικαὶ προϋποθέσεις τῆς ζωῆς ἐκάστης τῶν κατηγοριῶν τούτων. Μορφὴ, ὕψος καὶ ἐρμηνεία τῆς ἀμαρτίας παρ' ἐκάστη τῶν κατηγοριῶν τούτων.

θ) Πρακτικαὶ ὁδηγίαι διὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἱερέως ἐξομολογήσεως.

3. ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:

α) Ἡ προσωπικότης τοῦ Κατηχη-

τοῦ. Ἀτομικότης καὶ καταρτισμός (γενικὸς καὶ εἰδικὸς καὶ ἰδίᾳ παιδαγωγικὸς). Ἡ σημερινὴ προέλευσις τῶν κατηχητῶν καὶ ἡ μέλλουσα ἐκλογὴ καὶ ἐκπαιδεύσις αὐτῶν.

β) Τὸ χριστιανικὸν ἰδεῶδες τῆς μορφώσεως. Ἀνάλυσις τῆς προσωπικότητος τοῦ ἐναρέτου χριστιανοῦ. Οἱ διάφοροι τύποι ἰδεῶδους ἐν τῇ Χριστιανικῇ κοινωσίᾳ. Αἱ ἐξέχουσαι προσωπικότητες (Ἁγίων, Μαρτύρων, Πατέρων κ.λ.π.) ὡς μορφαὶ χριστιανικῶν ἰδεῶδων κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. Τὰ διάφορα ἐξωχριστιανικὰ ἰδεῶδη μορφώσεως ἱστορικῆς καὶ συγχρόνου ἐμφανίσεως. Ἡ θέσις τῆς χάριτος ἐν τῇ χριστιανικῇ ἀγωγῇ.

γ) Ἡ ἐκλογὴ καὶ διάταξις τῶν μορφωτικῶν ἀγαθῶν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου κατ' εἶδος καὶ κατὰ βαθμίδα, τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τῶν μαθημάτων καὶ τῆς λοιπῆς ἐν τῷ Σχολείῳ (Κατηχητικῷ) ἐργασίας καὶ ζωῆς.

δ) Αἱ μέθοδοι καὶ τὰ μέσα διεξαγωγῆς τοῦ ἔργου ἐν τῷ Κατηχητικῷ Σχολείῳ κατὰ 1) τὰ εἶδη τῶν μορφωτικῶν ἀγαθῶν, 2) τὰς διαφόρους ἡλικίας, 3) τοὺς διαφόρους τύπους τῶν παιδαγωγουμένων, Κατηχητικὰ Σχολεῖα φοιτῶντων εἰς Δημόσια Σχολεῖα, ἐργαζομένων παιδιῶν καὶ κορασίδων, Κατηχητικὰ Σχολεῖα τυφλῶν—κωφάλλων, Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἀνωμάτων παιδῶν.

ε) Πρακτικὴ καθοδήγησις εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου. 1) Παρακολούθησις διδακτικοῦ ἔργου εἰς Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Θεωρητικὴ ἀνάλυσις καὶ κατανοήσις παρακολουθουμένου ἔργου, 2) ὑπὸ ἐποπτεῖαν καὶ καθοδήγησιν ἐκτέλεσις διδακτικοῦ καὶ παιδαγωγικοῦ ἔργου μετ' ἐπὶ τὴν αὐτοτελεῖ διεξαγωγὴν αὐτοῦ ἐν εἰδικῷ προτύπῳ Σχολείῳ.

στ) Ἡ ὁργάνωσις τῆς Κατηχητικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι. Θέσις καὶ σχέσις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου πρὸς 1) τὸ κοινὸν Σχολεῖον, 2) τὸν ἐπαγγελματικὸν βίον τῶν νέων, 3) τὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν, 4) τὰς διαφόρους ὁργανώσεις τῶν νέων, 5) τὸ κοινωνικὸν καὶ τὸ καθόλου περιβάλλον. Ἡ θέσις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου ἐν τῇ καθόλου ἐκκλησιαστικῇ ἐκπαιδεύσει, ἐκκλησιαστικῇ ἐποπτεῖα καὶ ὁργάνωσις τῆς κατηχητικῆς ἐκπαιδεύσεως. Πρακτικαὶ ὁδηγίαι διὰ τὴν σύστασιν καὶ ὁργάνωσιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

ζ) Μέσα ὑποβοηθητικὰ τοῦ ἔργου τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

(Μουσικὴ, Ψυχαγωγία, ἐκδρομαί, ἐξάσκησις φιλανθρωπίας, ἐορταί, ἐπισκέψεις εὐαγῶν ἰδρυμάτων κ.λ.π.).

η) Ἐπισκόπησις τοῦ ἐν Ἑλλάδι συντελουμένου ἔργου ὑπὸ ἑτεροδόξων, ἄλλοθρήσκων ἢ καὶ ἀθρήσκων ὁργανισμῶν.

4. ΜΟΡΦΑΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΙΔΕΩΝ

α) Τύπος (διάδοσις τῆς Βίβλου, περιοδικὸς τύπος, ἡμερήσιος, ἐντυπον κ.λ.π.).

β) Ραδιόφωνον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

* Η εθνική συνεργασία.

Ἡ επιτευχθεῖσα συνεργασία τῶν ἰσχυρότερων πολιτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας ἐπλήρωσε χαρᾶς πάντας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ποιοῦν τὸν τόπον αὐτὸν καὶ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ἀνόρθωσίν του καὶ τὸ μέλλον του. Αἱ πληγαί, τὰς ὁποίας ἤνοιξαν εἰς τὸν ἐθνικὸν μας κορμὸν ὁ πόλεμος καὶ ἡ κατοχὴ καὶ τὰς ὁποίας ὡς μὴ ὠφέλε ἀναξέει καὶ βαθύνει ἀκόμη περισσότερο ἢ ἑτεροκίνητος ἀνταρσία, εἶναι τόσοσ πολλοὶ καὶ μεγάλοι καὶ οἱ σωροὶ τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν ἐρειπίων μας τόσοσ τῶν δυνάμεων δικαιούμεθα νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ ἐπιτευχθῆ ἡ θεραπεία των καὶ ἡ ἀνοικοδόμησίς των. Ἡ μακρὰ ἱστορία μας διδάσκει ὅτι στὰν κατὰ τὸ παρελθὸν τὸ γένος μας ἠνωμένον ἀντιμετώπισε τὰς ἀντιξοότητας τῶν καιρῶν, πάντοτε κατήρθωσε μὲ τὴν θείαν συμπαράστασιν νὰ τὰς ὑπερνικήσῃ καὶ ἐδημιούργησε ἔργα μεγάλα. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ γίνῃ καὶ σήμερον. Ἀρκεῖ εἰς τὴν σύγχρονόν μας ἐξόρμησιν νὰ μὴ λησμονήσωμεν τὰς πηγὰς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἠντήσαν οἱ πατέρες μας τὴν δυνάμιν των, τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὰ ἀνώτερα ἀνθρώπινα, ἑλληνικὰ ἰδανικά.

* Ο ἠθικὸς ὄπλισμός.

Εἰς τὴν Ἑλβετίαν συνεκλήθη τελευταίως μία παγ-

γ') Λογοτεχνία.

δ') Θεάματα (Κινηματογράφος, θέατρον) καὶ ἑορταί.

ε') Συλλογαὶ καὶ ἐκθέσεις.

στ') Ἰδρύματα καὶ σωματεῖα κοινῆς ὠφελείας μερικωτέρου καὶ χενικωτέρου σκοποῦ.

ζ') Κατασκηνώσεις, ἐκδρομαί, ἐπίσκεψις ἱερῶν τόπων, ὑπαίθριοι Λειτουργίαι.

η') Βιβλιοθήκαι, ἀναγνωστήρια, λέσχαι.

5. ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ.

α') Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις γενικῶς ἐν Ἑλλάδι τῶν ἐξωχριστιανικῶν, ἀντιχριστιανικῶν καὶ ἑτεροδόξων ὀργανώσεων.

β') Σύγχρονος ἐκθεσις ἐκάστης καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

γ') Μέσα καὶ τρόποι καταπολεμήσεως.

6.—ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ:

Τῆς θρησκευτικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς ζωῆς (ἡ ὀργανώσις τῆς ἐνορίας καὶ τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς), 1) τῶν ἀστικῶν περιοχῶν, 2) τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν. Ὁργάνωσις τῆς κοινωνικῆς προνοίας. Ὁργάνωσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν Γραφείων κ.λ.π.

7.— Η ΔΙΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ:

α') Σύγχρονα πεδία διαδόσεως τῆς ὀρθοδόξιας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ (μελέτη τῶν ὄρων τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς, προϋποθέσεις τῆς ἐπιτυχίας, ὀργάνωσις).

β') Μέσα διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

8.— ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ.

κόσμος συνδιάσκεις, ἡ ὁποία σκοποῦν εἶχε νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα τοῦ ἠθικοῦ ἐπανοπλισμοῦ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτῶν εἰς τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ, ἢ ἐκ τοῦ ὁποίου παρέκλισις τόσοσ δεινῶν ἐγένετο πρόξενος εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον. Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ χριστιανικὸν στρατόπεδον δὲν ἔπαυον καὶ πρὸ τοῦ πολέμου νὰ τονίζουσι ὅτι πᾶσα προσπάθεια ἐκπολιτίσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰρηρικῆς συμβιώσεως τῶν ἐπιμέρους ἐθνῶν εἶναι καταδικασμένη νὰ ἀποτυγχάνῃ ἐὰν δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς διὰ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας ἠθικῆς ἐξυψώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ πρόσφατον παρελθὸν μᾶς ἐδίδαξε ποῖαν σημασίαν ἔχει ὁ φαινομενικὸς πολιτισμὸς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ αἱ ρυθμιζουσαι τὰς εἰρηρικὰς σχέσεις τῶν Κρατῶν συμβάσεις, στὰν δὲν στηρίζονται ἐπὶ ἠθικῶς ὀπλισμένων συνειδήσεων. Ὁ χιτλερικὸς ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Γερμανίας ἠρέσκετο —ὡς τελευταίως ἐγράφη— νὰ λέγῃ μὲ ὑπερηφάνειαν, ὅτι μετὰ τὴν τελικὴν νίκην τοῦ ἄξονος θὰ κατεσκευάζεν εἰδικὸν κιβώτιον διὰ νὰ φυλάξῃ τὰς συμφωνίας τῆς χώρας του μετὰ τῶν ἄλλων κρατῶν, τὰς ὁποίας αὐτὸς παρέβη! Εὐτυχῶς ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπὶ χριστιανικῶν βάσεων οἰκοδομῆς τοῦ νέου οἰκοδομήματος τῆς εἰρήνης ἤρχισεν ἤδη νὰ γίνεαι ἀντιληπτὴ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἡγέτας τῶν μεγάλων ἐλευθέρων δυνάμεων. Ὁ πρόεδρος Τροῦμαν ἀνέγραφε χαρακτηριστικῶς εἰς τελευταῖον του μῆνυμα ὅτι «διαρκῆς εἰρήνη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῆ εἰμὴ μόνον ἐφ' ὅσον στηριχθῆ ἐπὶ χριστιανικῶν ἀρχῶν». Ἐὰν ἡ μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια καταστῆ κοινὴ συνείδησις καὶ προσέει κατανοηθῆ ὅτι τὰ ἰσχυρότερα βάρη, ἐπὶ τῶν ὁποίων δύναται ἡ εἰρήνη καὶ ἡ εὐημερία τῶν ἀνθρώπων νὰ στηριχθῶν, εἶναι οἱ ἠθικοὶ χαρακτῆρες των, τότε δικαιολογεῖται ἡ ἐλπίς δι' ἕν καλύτερον μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὰ Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα.

Ἡ μισθοδοσία τῶν ὑπαλλήλων τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων εἰσπράττεται, ὡς γνωστόν, ἐξ εἰδικῆς κρατήσεως ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν Ἱ. Ναῶν. Λόγω ὁμοῦ τῆς ἐπικρατούσης εἰς τινὰς περιοχὰς τῆς χώρας καταστάσεως, ἡ εἰσπραξις τοῦ ποσοστοῦ τούτου καθίσταται ἀπὸ τινος ἀδύνατος καὶ ἡ μισθοδοσία τῶν ὑπαλλήλων τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς βορείου κυρίως Ἑλλάδος καθυστερεῖται ἀπὸ πολλῶν μηνῶν. Κατόπιν προτάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατηρτίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Θεοσκευμάτων καὶ Ἑθνικῆς Παιδείας σχέδιον νόμου, δι' οὗ ἀνελάμβανε τὸ Κράτος κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῆς ἀνωμαλίας, τὴν μισθοδοσίαν ἐνὸς ὑπαλλήλου τῶν ἀνωτέρω Ἱ. Μητροπόλεων, τὸ ὁποῖον ὁμοῦ ἀπὸ μακροῦ ἐκκορμεῖ εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον. Ἡ ἀδικαιολόγητος αὕτη καθυστέρησις, ὡς ἐπανειλημμένως ἐτονίσθη, ταλαιπωρεῖ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τούτους ὑπαλλήλους, οἱ ὅποιοι κατ' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν χρόνον ἔχουσι ἐπιβαρυνθῆ μὲ τὰ πρόσθετα καθήκοντα τῆς περιθάλψεως τοῦ καταφυγόντος εἰς τὰ πόλεις πληθυσμοῦ τῆς ὑπαίθρου.

Ἡ μήτηρ πασῶν τῶν ἀρετῶν προσευχὴ οὐ μόνον ἰσχύει καθαρίζειν καὶ τρέφειν, ἀλλὰ καὶ φωτίζει.

Νεῖλος

ΧΡΟΝΙΚΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εις ἀντικατάστασιν τῶν μὴ ἀποδεχθέντων νὰ μετασχωσῶσι τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς 93ης Συνδικτικῆς περιόδου Σεβ. Μητροπολιτῶν Λήμνου κ. Στεφάνου καὶ Δημητριάδος κ. Ἰωακείμ ἐκλήθησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος καὶ Πατρῶν κ. Θεόκλητος.

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος, κατόπιν προτάσεως τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, ἀπέφασιν ὅπως ἐπὶ τῇ κατὰ τὸ ἔτος 1950 συμπληρώσει δεκαετία αἰῶνων ἀπὸ τῆς ἐλευθέρσεως τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐν Ἑλλάδι, καθιερωθῆ ἑπίσημος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τοῦ γεγονότος ἑορτασμός. Δι' ἐγγράφου τῆς παρεκάλεσε τὸ Ὑπουργεῖον Ἐρησκειμάτων καὶ Παιδείας ὅπως καταρτίσῃ τὸ σχετικὸν νομοθετήμα, ὥστε ὁ πανηγυρισμὸς τῆς 19ης ἐκατονταετηρίδος τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος νὰ εἶναι πανελληνίος.

— Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κύριος Χριστόφορος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου κ. Γρηγ. Παπαμιχαήλ ἀνεχώρησε τὴν 12 τρ., 8ην πρωΐνῃν, ἀεροπορικῶς διὰ Ρόδον. Εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Ἑλληνικοῦ ἀπεχαιρέτησαν τὴν Α. Θ. Μ. ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Δαμάσκηνος, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐρησκειμάτων κ. Α. Παπαδημιτρίου καὶ ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Τὰς τιμὰς ἀπέδωκε τμήμα σημερινῶν καὶ ἡ μουσικὴ τῆς ἀεροπορικῆς βάσεως.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῇ 2α τρ. μηνὸς ἡ Α. Μ. προήδρευεν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ συνεδριάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο. Δ. Ε. Π.

— Τῇ 6 μ.μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἡ Α. Μ. παρέστη εἰς τὴν ἐν τῷ Ἀερολιμένῳ Ἑλληνικοῦ γενομένην τελετὴν τῶν ἐγκαινίων τῶν νέων ἀεροπορικῶν γραμμῶν τῆς Τ. Α. Ε., καθ' ἣν παρέστη ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

— Τῇ 8.30 μ.μ. τῆς Κυριακῆς, 7 τρέχ. μηνός, ἐγένετο ἐν τοῖς Ἀνακτόροις ὑπὸ τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἡ ὄρκωμοσις τῆς νέας ὑπὸ τοῦ κ. Θεμ. Σοφούλην Κυβερνήσεως.

— Τῇ 7 μ.μ. τῆς Τρίτης 9ης Σεβρίου, ἀπεβίωσεν ἡ οὐζυγὸς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτοῦ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κ. Λίνκολν Μάκ Βη. Τῇ 11 π.μ. τῆς ἐπομένης ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος μεταβάς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Πρεσβευτοῦ ἐξέφρασεν πρὸς αὐτὸν τὰ θερμὰ συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὴν Πέμπτην 11 τρέχοντος καὶ ὥραν 12.30', παρέστη εἰς τὴν γενομένην ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Πρεσβευτοῦ δέησιν ὑπὸ ἀμερικανοῦ ἱερέως.

— Τῇ Κυριακῇ, 14 Σεβρίου, ἑορτῇ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ἡ Α. Μακαριότης ἐλειτοῦργησεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ καὶ ὠμίλησε καταλλήλως πρὸς τὸ πικρὸν ἐκκλησιαστικόν.

— Ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη τὰς τελευταίας ἡμέρας ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ τὸν νέον Μητροπολίτην Αὐστραλίας κ. Θεοφύλακτον, τὸν Ἀμερικανὸν συγγραφέα καὶ δημοσιογράφον κ. Μάρκουϊς Τσάιλ καὶ τὸν ἀνταποκριτὴν τῶν «Τάιμς» τῆς Νέας Ὑόρκης κ. Σμιθ.

Ἀποστολικὴ Διακονία.— Τὴν 30ην Αὐγ. π. μ. συνήλθον ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου οἱ μέλλοντες ἀπὸ ραδιοφώνου νὰ ὁμιλήσουν Κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, εἰς οὓς καὶ ἐδόθησαν τὰ ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν καταρτισθέντα θέματα.— Πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Ἱδρυομένης Σχολῆς τῶν Ἱεροκηρύκων, Ἐξομολόγων καὶ Κατηχητῶν καὶ γενικώτερον τῶν φοιτητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων ἀπεφασίσθη ἡ ἐκδοσις ἑκλογῆς ἐκ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἧς ἡ ἐκτύπωσις ἤρξισεν ἤδη μερὶ μὴν τῆς Ἀποστολικῆς

Διακονίας.— Ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀπεφασίσθη ἡ ἴδρυσις ἐιδικῆς Βιβλιοθήκης, ἀνταποκρινομένης πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἡ Βιβλιοθήκη αὕτη, δι' ἣν τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον ἐνέκρινε τὸ πρῶτον ἀπαραίτητον χρηματικὸν ποσόν, θὰ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν παντός κληρικοῦ καὶ Θεολόγου. Πρὸς στέγασιν τῆς Βιβλιοθήκης ταύτης ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Δαμασκηνὸς προθύμως παρεχώρησε τὴν παλαιὰν αἰθούσαν τῆς Πρωτοσυγκελλίας, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ἀναγνωστήριον. Ἐν συνεχείᾳ πρὸς ταῦτα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπέτρεψε τὴν χρησιμοποίησιν τῶν δύο Βιβλιοθηκῶν τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου καὶ τοῦ αἰοδιμου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου, ἀναθέσας τὴν περὶ τούτου μερίμναν εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν. Μετὰ τὴν καταγραφὴν καὶ τακτοποίησιν τῶν βιβλίων αἱ Βιβλιοθήκαι αὗται συντόμως θὰ τεθῶσιν εἰς χρῆσιν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδ. Ἀναστάσιον Παπαγεωργίου Πλατανοβούδιον Φαρῶν μὴ ληφθέντα τεύχη ἐπεστρέφοντο ὑπὸ ταχυδρομείου περιφερέας σας. Ἡ ἀποστολὴ συνεχίζεται.— **Κον** Ἀναστάσιον Παῖπᾶν Βελιστινὸν Βόλου ἀντίτυπα ἔργων Δαμαλά διαθέτει ἀντὶ 50.000 δραχ. τὸ Βιβλιοποιεῖον Ἀλέκου Κολοῦ, Ἑλ. Βενιζέλου 34 Β'.— **Αἰδ.** Δημήτριον Ἀγγελῆν Ἀργιῶνον παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς γνωρίσῃτε τὴν παλαιὰν σας διεύθυνσιν διὰ νὰ ἐπιφέρωμεν τὴν μεταβολὴν.

Πᾶσα μεταβολὴ διευθύνσεως δέον νὰ μᾶς ἀνακοινωθῆται ἄμέσως, σημειουμένης ἀπαραιτήτως τῆς θέσεως, ἐξ ἧς ἡ μετάθεσις. Ἄνευ τῆς σημειώσεως ταύτης ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἰς τὴν νέαν διεύθυνσιν.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ἀναλαβοῦσα τὴν καταγραφὴν καὶ τακτοποίησιν τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου, παρακαλεῖ πάντας τοὺς παραλαβόντας ἐπὶ δανεισμῶν καὶ κατέχοντας βιβλία τῆς ὡς ἄνω Βιβλιοθήκης, ὅπως ἐπιστρέψουν ταῦτα εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, λαμβάνοντες παρὰ ταύτης σχετικὴν ἀπόδειξιν.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

(1) ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Ἱερομόναχον Πολύκαρπον Χατζηϊωάννου Ἀγνώστου διαμονῆς

Καλοῦμεν σε ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον τοῦ ὑπὸ τὴν ἡμετέραν Προεδρίαν Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς 18ην Ὀκτωβρίου ἐ. ε. ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 9ην π. μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱ. ἡμῶν Μητροπόλεως ἵνα δικάσῃς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ βίῳ ἀντιπίπτοντι τῇ Ἱερατικῇ σου ἰδιότητι.

Προσεπιδηλοῦμεν δέ σοι ὅτι ἐν μὴ ἐμφανισθῆς θέλεις δικάσῃ ἐρήμην.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 10ῃ Σεπτεμβρίου 1947.

† Ο Ἀργολίδος Χρυσόστομος

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

1. Μητρόπολις Σισανίου καὶ Σιατίστης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν άρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2200)1940 ἀν. νόμου «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὸ ὅπλο τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα ἵνα καταλάβωσι τὰς δύο (2) κενὰς ὀργανικὰς ἐφημεριακάς θέσεις 1) τοῦ ἱ. ναοῦ ἁγίου Δημητρίου (Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ) Σιατίστης καὶ 2) τὴν κενὴν ὀργανικὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐτέρου ἐνοριακοῦ ναοῦ τῆς Σιατίστης ἁγίου Νικολάου, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐν τὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰ δι-

καιολογητικά των ἴνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων. Ἐν Σιατίστη τῆ 1η Σεπτεμβρίου 1947.

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἰάκωβος

Ἱ. Μητρόπολις Σεργῶν καὶ Νιγρίτης

Καλοῦνται οἱ βουλομένοι καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι μίαν ἐκ τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων ἧτοι 1) Πεπονιάς, 2) Καστρίου, 3) Δάφνης καὶ 4) Τραγίλου, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ταῦτα μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως τὸ πολὺ ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν Σέρραις τῆ 3 Σεπτεμβρίου 1947.

† Ὁ Σερρῶν καὶ Νιγρίτης Κωνσταντῖνος

Ἱ. Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2200)1940 Ἀναγκαστικοῦ Νόμου «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀγίου Γεωργίου Γρανιτσεῖκων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Πύργῳ τῆ 25η Αὐγούστου 1947.

† Ὁ Ἡλείας Γερμανός.

Ἱ. Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Νόμου 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 536)1945 «περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου κλπ.», τὸ ἀρθρον 28 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 540)194 «περὶ Ἐκκλησι. Ἐκπαιδεύσεως», καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 83719 καὶ ἀπὸ 7)10)46 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Ἐρησκειμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἱ. ναοῦ Ταξιάρχου Ἐπισκοπιανᾶ καὶ Μωραϊτικά, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἀρθρῳ 46 τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, ἴνα ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι ἐφημέριοι τῶν ἐν λόγῳ χωρίων κοινῆς ἐνορίας. Περισσότερας πληροφορίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι προσερχόμενοι εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεραῆς Μητροπόλεως. Ἐν Κερκύρα τῆ 10 Αὐγούστου 1947.

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν Μεθόδιος.

Ἱ. Μητρόπολις Αἰτωλίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ ἐν Ἀετῷ ἱ. Ναοῦ «ἅγιος Σπυρίδων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200)40 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 16 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 586)41 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α. Ν 2200)40» ὀριζόμενα προσόντα, ἴνα ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά. Ἐν Ἀθῆναις τῆ 1 Σεπτεμβρίου 1947.

† Ὁ Αἰτωλίας Ἱεροθέος

Ἱ. Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης.

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 871 ἐ. ἔ. προκηρύξεως αὐτῆς, συνφῶς τῷ ἀρθρ. 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)40 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλεῖ τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 3 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ὑποβάλλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Δαφνίου τῆς Δήμου Κροκεῶν. Ἐν Σπάρτῃ τῆ 3 Σεπτεμβρίου 1947.

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Διονύσιος

— Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 872 ἐ. ἔ. προκηρύξεως αὐτῆς, συνφῶς τῷ ἀρθρ. 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)40 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλεῖ τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 3 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ὑποβάλλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Νιάτων τῆς Δήμου Ἐλους. Ἐν Σπάρτῃ τῆ 3 Σεπτεμβρίου 1947.

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Διονύσιος.

— Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 870 ἐ. ἔ. προκηρύξεως αὐτῆς, συνφῶς τῷ ἀρθρ. 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)40 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλεῖ τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 3ης Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ὑποβάλλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Κουρτούνας τῆς Δήμου Φελλίας. Ἐν Σπάρτῃ τῆ 3 Σεπτεμβρίου 1947.

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Διονύσιος

Ἱ. Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαθείας.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων Ἀναγκ. Νόμου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἴνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἐνορίας τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῆς Κοινότητος Χωστίων τῆς ἐπαρχίας Θηβῶν, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ ἡμερῶν ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά προσόντων. Ἐν Λεβαδείᾳ τῆ 6 Σεπτεμβρίου 1947.

† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαθείας Πολύκαρπος.

ΔΙΑ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΝΑΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Συντελεσθέντος τοῦ καθορισμοῦ τῶν συνδρομῶν τῶν ἱερῶν ναῶν τῶν ἐπαρχιῶν, παρακαλοῦνται θερμῶς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια αὐτῶν ὅπως, συνεννοούμενα μετὰ τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων, σπεύσωσι τὸ ταχύτερον νὰ καταβάλλωσιν αὐτὰς εἰς τὰ Τοπικὰ Τ.Α.Κ.Ε.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΔΙΑ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἡ εἰσπραξις τῶν συνδρομῶν τῶν ἱ. ναῶν ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ Ἐκκλησιαστικῶν ἐνεργεῖται κατὰ τὸν Νόμον 2200)40 ὑπὸ τῶν κατὰ τὸν Τ.Α.Κ.Ε. οὐχὶ δι' ἰδιαιτέρων διπλοτύπων τοῦ περιοδικοῦ τούτου, ἀλλὰ δι' ἐκείνων διὰ τῶν ὁποίων εἰσπράττονται οἱ πόροι τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Αἱ εἰσπράξεις αὐταὶ ἐκ συνδρομῶν πρέπει νὰ μεταφέρονται εἰς εἰδικὴν στήλην τῶν μηνιαίων Καταστάσεων εἰσπράξεων τῶν Τοπικῶν Τ.Α.Κ.Ε. τῶν ὑποβαλλομένων εἰς τὸ Κεντρικὸν (Τ.Α.Κ.Ε.), ὁποῦθεν θὰ ἀποδίδονται εἰς τὸ Περιοδικόν.

(Ἐκ τῆς Λιευθύνσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.)

<p>“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,, ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΗΤΡΟΠΕΙΑ † Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ † Ὁ Ὑδρας-Σπετσῶν-Αἰγίνης ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ † Ὁ Ἐδέσσης-Πελλῆς ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀναδηματῆς ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ Ὑφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου</p>	
---	--

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Π. Σ. ΜΑΝΩΛΑΚΗΣ

Ἐν Ἀθῆναις τόποις «Φοῖνικος», Λεωνάτου 4